

BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

APVIENOTĀ **LONDONAS AVIZE** UN **LATVIJA**

2021. gada 12. – 18. maijs

Nr. 18 (1676)

Lasiet tīmekli
www.brivalatvija.lv

Valsts prezidents: “Audience pie Viņa Svētības pāvesta Franciska ir svarīga Latvijas ārpolitikai”

10. maijā Valsts prezidents Egils Levits un Andra Levite tikās ar Viņa Svētību pāvestu Francisku. Pēc sarunas Valsts prezidents tikās arī ar Viņa Eminenci Svētā Krēsla Valsts sekretāru kardinālu Pjetro Parolinu (*H. Em. Pietro Parolin*), kuŗu Egils Levits godināja sakarā ar Triju Zvaigžņu ordeņa lielkrusta komandiera pakāpes piešķiršanu.

Sarunā ar mūsu Valsts prezidentu pāvests Francisks pievērsās galvenokārt sociālajiem un nevienlīdzības jautājumiem, kas, pēc Egila Levita sacītā, ir arī Latvijas ārpolitikas un globālās politikas centrā. “Audience pie Viņa Svētības pāvesta Franciska ir svarīga Latvijas ārpolitikai. Vatikāns ir valsts ar dubultu nozīmi – tā ir valsts kā jebkura cita valsts, piemēram, Latvija, turklāt teritoriāli ļoti neliela, bet tā vienlaikus ir arī pasaules garīgais spēks. Pāvests ir garīgais līderis pusotram miljardam iedzīvotāju, un viņš jau 2000 gadu veido šo cilvēku kopienu un palīdz viņiem orientēties garīgos un ētikas jautājumos. Eiropa un Latvija lielā mērā ir ietekmēta caur šo garīgo vadību, ko pārstāv pāvests,” par audienci pie pāvesta Franciska stāsta E. Levits.

Savukārt pāvests Francisks atzinīgi novērtēja to, ka Latvija ir viena no tām valstīm, kur mierīgi līdzās jau gadsimtiem ilgi sadzīvo trīs kristīgās konfesijas – luterāņi, katoļi un pareizticīgie. Vienlaikus pāvests arī norādīja

uz to, ka Latvija ir Eiropas tālākais ziemeļu reģions, kur vienā no valsts daļām – Latgalē – vairākums ir katoļi.

Audiences laikā Valsts prezidents ar dzīvesbiedri uzdāvināja pāvestam 100 biedrības “Latvijas kustība par neatkarīgu dzīvi” darināto sveču Latvijas valsts un Svētā Krēsla krāsās. Svecēs sociālā projekta “Miljons

sveču grupu mājai” ietvaros ar savām rokām ir darinājuši jaunieši ar attīstības traucējumiem, lai iegūtu līdzekļus grupu mājas celtniecībai, kur viņi varētu dzīvot salīdzinoši neatkarīgu dzīvi. Tāpat pāvests dāvanā saņēma Romā atklāto grāmatu “100 gadi patiesuma un uzticēšanās garā. Diplomātiskās attiecības starp Latvijas Republiku

un Sveto Krēslu”.

Pēc Vatikāna apmeklējuma Levits tikās ar Vatikāna radio Latviešu redakciju, pasniedzot tā darbiniekiem Valsts prezidenta Cildinājuma rakstu, kuŗā Levits augsti novērtē to, ka Vatikāna radio “kopš 1948. gada ir bijis spēcīgs garīgais un informatīvais atbalsts Latvijas sabiedrībai, īpaši totalitārās apspiestības gados”.

Jauno talantu parāde no Vācijas

Noslēdzies Latviešu kultūras biedrības “Saimē” rīkotais konkurss “Rādi ko māki!”

LIGITA KOVTUNA

Līga Marie Reigle

Anete Duntava

Vairāk lasiet 2. lpp.

Latvija dienu ritējumā

3. – 4. lpp.

Juŗa Lorenca un Kārļa Streipa komentāri

5. lpp.

Par trimdas izskolotajiem Latvijas bērniem

6. lpp.

Kas notiek Baltkrievijā?

7. lpp.

3x3 pavasaris un vasara

7. lpp.

In Memoriam Mārtiņš Urdze

11. lpp.

9 770934 167501 8 18

LIGITA KOVTUNA

Jauno talantu parāde no Vācijas

Šā gada Mātes diena svētdien, 9. maijā bija krāšņāka par krāšņāku, neraugoties uz pandēmijas diktētajiem ierobežojumiem, katrā ziņā Vācijas tautiešu mājās un Latvijā, kā arī citur pasaulē, kur skatījāmie Vācijas latviešu kultūras biedrības "Saime" rīkotā konkursa "Rādi ko māki!" noslēguma sarīkojumu. Protams, tīmekļa vidē. Bet tāpēc ne mazāk sirsniņu un skaistu. Un arī daudzveidīgu –, kas dabiski izrietēja no konkursam pieteikto priekšnesumu daudzveidības. Te, gribot negribot, jāatzīst šā laika priekšrocība – iesūtīt konkursam arī tādu talantu pieņemumus, ko citkārt klātienē uz skatuves parādīt nevar – kā puķu stādīšanu Bērzainē, kā mazā florbolista Teodora trikus, arī Laura iznācienu ar Rubika kubikiem. Jā, un arī "Ledus princeses" Līgas Marie daiļslidošanas priekšnesumu, kas ieguva žūrijas simpātiju kausu.

Kas attiecas uz vērtēšanu – būdama žūrijas locekle, dabūju krietni nopūlēties, lai atrastu kādu iespēju pelnīti augstu novērtēt visus un ikkatru. Nav sarežģītāka uzdevuma vienai žūrijai, kā vienoties par balvām tik raibā konkursā! Mums visām par prieku un gandarījumu tomēr izlēmām operātīvi, bez domstarpībām, tā teikt, lielā vienotībā. Tātad – žūrijā darbojās Latvijas vēstniece Vācijā Inga Skujiņa, Latvijas Radio bērnu vokālā ansambļa "Dzeguzīte" vadītāja Zigda Martinsone, mūziķe Laima Španheimere no Frankfurtes, Tuta un Lapsa no Latvijas TV raidījuma "Tutas lietas", šo rindu autore, piedaloties arī Mārītei Kļaviņai, Frankfurtes Latviešu biedrības priekšsēdei, Laurai Putānei un Karīnai Ciglerei, Latviešu kultūras biedrības "Saime" valdes priekšsēdei un vietniecei. Konkursa dalībnieki sa-

ņēma vēstnieces, "Dzeguzītes" vadītājas un "Tutas lietu" speciālās balvas.

Izmantojot savu iespēju piešķirt speciālbaldas, izraudzīju četras ģimenes, kam dāvāsim laikraksta *Brīvā Latvija* gada abonementus, un tie ir – Haufes, Grīnvaldi, Reigle un Rendel. BL lasītāju lokam pievienosim arī sparīgos "Štutgartes dzintariņus" un Minsteres "Rudzupuķes" dejotājus.

Visnotaļ pagodināto Skatītāju simpātiju kausu šogad saņēma Anete Duntava. Pie viena gribas no sirds sveikt arī Anetes flautas skolotāju Dainu Treimani, pie kuņas jaunā mūziķe māsas jau kopš sešu gadu vecuma un kopīgiem spēkiem gūti panākumi mūzicējot gan Latvijā, gan ārvalstīs.

Protams, nevienu neatstāja vienaldzīgu mazā, atraktīvā Paula, kuņa ar nevilto dzīvesprieku un atraisītību nodziedāja "Spīdi, spīdi, saulīte" piepūšamā spēļu mikrofonā! Nu, nākamā "Dzeguzītes" māksliniece varbūt?

Bet kā viss sākās? Stāsta **Karīna Ciglere**, "Rādi, ko māki!" idejas autore:

"Pirms nu jau vairāk nekā sešiem gadiem mēs, divas mammas – Elīze Zaļuma un es, cieņojoties un kārtējo reizi aicinot mūsējos bērnus parādīt savus talantus, ierunājāmie par savām pieredzēm, dzīvojot Latvijā. Kādi tik koncerti un konkursi bijuši un redzēti! Sapratām, ka šeit, Vācijā, mums tā visa pietrūkst. Lai motivētu mūsējos lietderīgi pavadīt savu brīvo laiku, apgūstot instrumentu spēli, mūzicējot, sportojot u.tml., nonācām pie secinājuma, ka jādara un jāriko!

Tā nu Latviešu kultūras biedrības "SAIME" paspārnē, pirmās reizes vēl zīmīgajā Eslingenas baznīcā notika mūsu pirmie konkursi. Un, protams, rīkojot saskārāmie ar dažādiem izaicinājumiem, gan tehniskas da-

Latvijas vēstniece Vācijā Inga Skujiņa: *"Esmu teikusi iepriekšējos gados un nekautrējos to teikt atkal un atkal – šis ir mans mīļākais pasākums, ko es tiešām gaidu. Un lepojos, ka konkursam ir pieci gadi. Tas nozīmē, ka mēs veidojam tradīcijas paši sev, saviem bērniem."*

bas, gan organizatoriskajos jautājumos u. c., bet tad, kad pasākums notika, bija pilnīgi skaidrs, ka tādai lietai ir jābūt, ka tā ir jāturpina, ka jāmēģina arī citus Vācijā dzīvojošos bērnus iesaistīt šīnī konkursā.

Šim konkursam nav uzvarētāju un nav zaudētāju – ir tikai ieguvēji! Tāpēc priecājos, ka arvien vairāk talantu atklājas ik gadu un sajūsminos par to, kā uzticāmie ikgadējie dalībnieki pieaug un attīsta savas prasmes. Vecākiem un arī atbalstītājiem esmu pateicīga par ieguldījumu un uzticību!

To, ka gan atbalsts, gan uzticība no ģimenēm bijusi liela, apliecina 43 bērnu 27 priekšnesumi – pārdomāti, iestudēti, noslipēti nopietnā mājas darbā. Man pašai vislielāko priecību pārsteigumu un arī gandarījumu sagādāja mūzikālie priekšnesumi. Ģimenes, arī mītot Vācijā, sapratušas, cik liela nozīme viņu atvašu attīstībā un tālākajā dzīves ceļā ir mūzikālajai izglītošanai, kas šajos laikos ir gana laika un līdzekļu ietilpīgi. Rezultāti skaidri redzami un baudāmi – Anetes flautas spēles meistarībā, Oskara – jaunā bundzinieka – talantā, Karolīnas un Lenarda, kā arī Lauras, Mairas un Annas klavier spēles mākā. Un kā dzied Lotes un Lienes vijoles! Savukārt Dārta un Verners, kā arī Erna Emīlija un Bruno pieveica itin sarežģītus duetus... Cildinošus vārdus pelnījis ikviens, un tos gala sarīkojumā teica žūrijas locekles.

Patiesus atzinības vārdus pelnījušas arī konkursa rīkotājas Karīna, Laura, Mārīte un viņu palīgi – organizatoriskais darbs, ieskaitot sadarbību ar žūriju un medijiem, bija visaugstākajā līmenī. Paldies, un gaidu nākamo konkursu!

Vislabākie veiksmes novēlējumi mazajiem tautiešiem un izturības vēlējums viņu ģimenēm!

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība "Laiks-BL"

MAF
Mediju atbalsta fonds

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

8. maijā Valsts prezidents Egils Levits,

godinot Nacisma sagrāves un Otrā pasaules kara upuru piemiņu, nolika vainagu Rīgas Brāļu kapos (*attēlā*).

Savā uzrunā Valsts prezidents teica: “Šodien, 8. maijā, mēs atzīmējam Otrā pasaules kara beigās Eiropā. Mēs esam kopā ar mūsu draugiem Rietumeiropā, kuŗiem šis datums nesa atbrīvošanu. Mums šis datums nenesa atbrīvošanu, bet mēs solidarizējamies un priecājamies kopā ar dāņiem, norvēģiem, nīderlandiešiem, beļģiem, frančiem un daudzām citām Eiropas tautām, kuŗām šis datums nesa atbrīvošanu. Diemžēl mēs atceramies arī to, ka Latvijā viena okupācijas vara līdz ar kara beigām tika nomainīta pret otru.”

“Atceroties 4. maija vienotību, varam saņemt arī pandēmijas laikā”

Atceroties cilvēkus, kuri 1990. gada 4. maijā nobalsoja par Latvijas neatkarību, sabiedrība spēj saņemt jebkādos apstākļos, arī pandēmijas laikā, intervijā Latvijas Televīzijas raidījumā *Rīta panorāma* teica eksprezidente **Vaira Viķe-Freiberga**.

“Šī mobilizēšanas, šī vienotā cerība un gatavība kaut ko darīt, pat riskēt barikādēs ar savām dzīvībām. Ja mēs tādu varētu paturēt un atcerēties: 18. novembrī, atcerēties brīvības kaujas, 4. maijā atcerēties, cik daudz tika likts uz spēles visiem tiem, kas uzstājīgi prasīja atjaunot Latviju. Man šķiet, ka mēs varētu saņemt pat jebkādos pandēmijas, jebkādos citos laikos. Un tad, kad mums šķiet, ka mūsu ikdieniskā nasta ir par grūtu, mūsu velkamais vezums par smagu, mēs sevī rastu jaunus spēkus. Un palūkojoties uz to, ko tie toreiz varēja izdarīt, mums paliktu kauns par savu nevarību. Man šķiet, ka mēs justu sevī – arī mums ir iekšā tie paši gēni, tā pati latviskā dvēsele. Mēs taču arī varam paveikt lielas lietas.”

Vairāki svētku sarīkojumi notika **Daugavpilī**. Virs Daugavpils pilsētas lidojumam labvēlīgos laikapstākļos notika Latvijas

un sabiedroto Gaisa spēku un Valsts robezsardzes gaisa kuŗu pārlidojums un svētku zalve.

4. maijā, atzīmējot Latvijas Republikas neatkarības atgūšanu, **Otaņķu Tautas nama Lielajā zālē** tika atvērta multimediāla ceļojošā izstāde “Tautasdziesmu teicējas 1991”, kas pagājušā gadā bija apskatāma Latvijas Nacionālajā bibliotēkā. Tagad tā devusies ceļojumā pa Latvijas novadiem, un pirmā pieturvietā, atbilstoši gadalaikam – pavasarim, ir Kurzeme.

Jau otro gadu tiešsaistē notika 4. maija **Latvijas Filmu maratons**. Portālā *Filmas.lv* kino darbus varēja skatīties visas dienas garumā, sākot no pulksten 11. Seansi bija pieejami visā pasaulē, sekojot katras valsts laika joslām.

Rīgas Svētā Pēterā baznīcā radītā koncertā **“Ziedu svētki”** skanēja Jāņa Mediņa, Emīla Dārziņa, Pēterā Vaska, Ingmara Zemzara un Ērika Ešenvalda mūzika Latvijas Radio kuŗa solista Jāņa Kuŗseva, flautistes Ditas Krenbergas un pianistes Agneses Egļiņas izpildījumā.

Kā latvieši 4. maija svētkus svin citviet pasaulē?

Latvijas Republikas Neatkarības atjaunošanas diena jeb 4. maijs ir būtiska diena ne tikai Latvijā dzīvojošajiem iedzīvotājiem. Šo dienu ierasti atzīmē arī ārzemēs dzīvojošie latvieši. Nu jau otro gadu dažādu pasākumu norise pārceļta tiešsaistē. Izņēmums nav arī šis gads, tomēr pandēmijas dēļ noteikti ierobežojumi pasaulē atšķiras, jo ne visur cilvēkiem liegts pulcēties.

Kā jau ierasts, par godu Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanai norit dažādi pasākumi, kuŗos tiek aicināti piedalīties arī ārpus valsts robežām mītošie cilvēki. Tā, piemēram, par godu Latvijai tiešsaistē tiek rīkots virtuāls tautas tēru gājiens.

4. maiju atzīmēja **Lielbritānijā** un **Īrijā**. Lielbritānijā Diasporas teātri 1. maijā organizēja salidojumu tiešsaistē, kuŗa laikā notika arī 4. maija svinības, un tajās piedalījās arī vairāki Lielbritānijas teātri. Lielbritānijas 1991. gada barikāžu dalībnieku domubiedru grupa aicināja visus interventus pievienoties tiešsaistes svinībām ar nosaukumu “Svētku sarunas – ko man nozīmē 4. maijs?”. Daugavas Vanagu namā Baltā galdauta svētkos tika pārrunāti nākotnes mērķi, kas saistīti ar Latviju. Lielbritānijā dibinātās sabiedriskās organizācijas “Evolūcija” prezidents Zigurds Likums uzsvēra – šī diena ir laiks, kad uzrunāt cilvēkus un atgādināt tiem par piederību Latvijai, par latviešu valodu un kultūru.

Īrijā jau desmito gadu notiek ikgadējie Latviešu kultūras svētki, kuŗu laikā tiks atzīmēts 4. maijs. Latviešu biedrības Īrijā vadītāja Inguna Grietiņa-Dārziņa īpaši izceļ topošo grāmatu, kas būs pirmais Īrijas latviešu vēstures apkopojums par jauno

diasporu. “Grāmata vēstīs par jauno diasporu, kas, kā paši esam izpētījuši, ir senākā jaunā diaspora Eiropā. Tātad uz Īriju latvieši sāk aizbraukt kā uz pirmo valsti un pēc tam uz visām pārējām.”

4. maijs tika atzīmēts arī pāri okeānam **Amerikas Savienotajās Valstīs**. Baltā galdauta svētku pasākums tiešsaistē pēc darbdienas beigām bija plānots Vašingtonā, un citā pasākumā tiešsaistē atzīmēt šo dienu visus latviešus aicināja arī Dienvidkalifornijas latviešu biedrība.

Austrālijā latvieši tika aicināti uz pasākumu, kas notika Klātienē – latviešu namā Adelaidē. Latviešu apvienības Austrālijā un Jaunzēlandē priekšsēde Skaidrīte Aguļeviča saka: “Uz galdiem būs tas, ko nu katrs ir saņēmis. Būs latviešu mūzika, ies fotografiju slaidi ar Latvijas skatiem, kāds varbūt palasis dzeju un kaut ko pastāstīs. Pagājušajā gadā mēs paši sarīkojām koncertu, kur koris dziedāja, bija aptuveni 100 vai 120 cilvēki, Tālavā, lielajā zālē. Šogad sakarā ar vīrusu būs labi, ja būs 40 vai 50 cilvēki mazajā zālē, un tas jau ir daudz.” Jaunzēlandē par godu Latvijas Republikas Neatkarības atjaunošanai notika svētku pikniks, bet 8. maijā latvieši Kraistčērcā pulcējās svētku vakariņās.

Tiešsaistē svētki ar Latvijas vēstnieku uzrunām tika svinēti, **Itālijā** un **Beļģijā**, bet viens no pasākumiem, kas notika **Norvēģijas** pilsētā Bergenā 2. maijā, pat tika rīkots klātienē. Tur Latvijas Republikas Neatkarības atjaunošanas diena tika atzīmēta ar pārgājienu, katram sarūpējot uzkodas pie ugunsкура.

Latvieši svin 4. maiju Luksemburgā

Latvijas un Ukrainas prezidenti paraksta kopīgu deklarāciju par Ukrainas virzību uz Eiropas Savienību

Valsts prezidents Egils Levits tiešsaistē sazinājās ar Ukrainas prezidentu Volodimiru Zelenski (*Volodymyr Zelenskyy*). Abi prezidenti sarunas noslēgumā parakstīja kopīgu deklarāciju par Ukrainas tālāku virzību uz Eiropas Savienību (ES).

Deklarācija paredz, ka Latvija atbalstīs Ukrainas iestāšanos ES, līdzko tā būs izpildījusi noteiktās prasības, kas ļauj tai iesniegt oficiālu pieteikumu ES dalībvalsts statusa saņemšanai. Abas valstis arī apņemas kopīgiem spēkiem aktīvāk strādāt pie tā, lai Ukraina turpinātu savu integrēšanos ES un realizētu plānotās reformas, kas Ukrainai ļaus pretendēt uz ES dalībvalsts statusu. Valsts prezidents sarunā uzsvēra Latvijas stingru atbalstu Ukrainas teritoriālajai integritātei: “Latvija starptautiski iz-

manto jebkuŗu iespēju, lai atgādinātu par to, ka daļa Ukrainas ir okupēta un ka Krima ir neatņemama Ukrainas sastāvdaļa tāpat kā Donbasa reģions.”

Tāpat Valsts prezidents akcentēja: “Latvija ir gatava palīdzēt ar savu profesionālo pieredzi par reformu vadību, par eiointegrāciju. Es ļoti ceru, ka jau šajā desmitgadē Ukraina kļūs par pilntiesīgu Eiropas Savienības dalībvalsti, īstenojot visas tam nepieciešamās reformas.” E. Levits pauda Latvijas izpratni par Ukrainas mērķi kļūt par NATO dalībvalsti, lai stiprinātu Eiropas drošības telpu.

V. Zelenskis pateicās E. Levitam par Latvijas konsekventu atbalstu Ukrainai un par kopīgajā deklarācijā pausto tālāko valstu sadarbību Ukrainas ceļā uz dalību ES. Ukrainas prezidents sveica Latvijas kolēģas un iedzīvotājus ar tikko aizvadīto valsts neatkarības atjaunošanas gadadienu 4. maijā un ielūdza Latvijas prezidentu apmeklēt Ukrainas neatkarības trīsdesmitgadei veltītos notikumus 23. – 24. augustā Kijevā, kā arī tad paredzēto Krimas platformas dibināšanu. Tā būs valstu grupa, kuŗas uzdevums būtu pastāvīgi uzturēt Krimas jautājumu starptautiskajā dienaskārtībā.

Latvijā radīta jauna radiostaciju platforma – Radio.lv

2021. gadā, sagaidot un svinot Latvijas Neatkarības dienu, ir atklāta jauna Latvijas radiostaciju tiešsaistes platforma – *Radio.lv*. Portālā apkopotas un dzirdamas visas Latvijas radiostācijas, kas dzirdamas FM viļņos vai tīmeklī.

Daudzi ir dzirdējuši un zina populārākos radio – LR1, LR2, Skonto, SWH, EHR, Star FM, bet mums Latvijā ir arī daudzas reģionālās radiostācijas (Kurzemes, Rietumu, Latgales), kas dzirdamas tikai nelielā daļā teritorijas. Tiešsaistes platformā – *Radio.lv* visas Latvijas radiostācijas var klausīties *online* vidē vienā vietā. Šeit nav nepieciešams reģistrēties, lejupielādēt aplikācijas vai veikt maksājumus. Vienkārši atver un klausies.

Kādēļ ir radīts *Radio.lv*? Platformas mērķis un reizē arī uzdevums ir palielināt latviešu valodā radītā satura lietošanu sadzīvē un publiskajā telpā ne tikai Latvijā, bet arī pie tautiešiem ārzemēs. Šobrīd, kad lielo ārvalstu mediju un sociālo tīklu platformu – *Youtube, Facebook, Spotify, Itunes* popularitāte un spiediens uz Latvijas informatīvo telpu pieaug, ir būtiski veidot un sniegt iespēju Latvijas iedzīvotājiem maksimāli ērti

lietot un klausīties saturu dzimtajā valodā.

Emigrantiem ārzemēs saglabāt latviešu valodu un latviskās tradīcijas ir īpaši grūti. Ja viņi dzīvo izolēti no pārējiem latviešiem vai mitinās svešumā jau otrajā vai trešajā paaudzē, grūtības saglabāt latviešu valodu būtiski pieaug. Latvijas *online* radio platforma – *Radio.lv* šajā kontekstā būs labs palīgs – padarot latviešu valodas klausīšanos ikdienā vienkāršāku un ērtāku.

Saturu veido Latvijas radiostācijas, bet *Radio.lv* nodrošina tā vieglāku pieejamību latviešiem visā pasaulē. Tā kā visi radio šeit ir pieejami vienā vietā, katrs var izvēlēties sev atbilstošāko pār raidi vai ērti pārslēgties no vienas uz citu radiostaciju. Izmēģiniet *Radio.lv* priekšrocības, klausoties visus Latvijas radio mājaslapā <http://radio.lv> 24 stundas diennaktī Latvijā un visā pasaulē.

Remigrācijas projektā Latvijā atgriezušās 842 ģimenes

Pirms trim gadiem Latvijā izveidots reģionālo remigrācijas koordinātoru tīkls. Tā mērķis – sekmēt iedzīvotāju atgriešanos Latvijā, sniedzot bezmaksas konsultācijas par darbu un uzņēmējdarbības iespējām, izglītību, dzīvesvietu un pašvaldības pakalpojumiem konkrētajā reģionā. Līdz šā gada martam projektā iesaistījušies 4721 ģimene, Latvijā atgriezušās 842 ģimenes, to plāno darīt vēl 567 ģimenes.

Liela loma ir arī *Brexit* Lielbritānijā. Daudziem nav, kur strādāt, tādēļ viņi ir atgriezušies Latvijā. Cilvēki ir jau iegādājušies lidmašīnas biļetes uz jūniju, jūliju un plāno atgriezties vasarā. Šobrīd vienkārši apstākļi ir apgrūtināti, jo jātaisa ļoti daudz *Covid-19* testu un ir pašizolācija. Ir problēmas ar mantu pārveidājumiem. Bērni nav apguvuši latviešu valodu, tāpēc daudzi plāno, lai bērns uzsāks mācības no nākamā mācību gada.

“Pārceļšanās ceļvedis uz Latviju”

Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra (LIAA) ir izveidojusi informatīvu materiālu “Pārceļšanās ceļvedis uz Latviju”, kuŗā ir apkopota būtiskākā informācija, kas jāņem vērā, plānojot strādāt un dzīvot Latvijā. Izstrādātais ceļvedis piedāvā ārvalstu investoriem, profesionāļiem un Latvijas diasporas pārstāvjiem ērti pārskatāmu informāciju par pārceļšanos uz Latviju, iespējām darba tirgū un integrāciju kultūrvidē. Ceļvedis ir sastādīts angļu valodā un ar to var iepazīties platformā *investinlatvia.org*, sadaļā *For Investors – Moving to Latvia. Investinlatvia.org* ir vietne, ar kuŗas starpniecību LIAA uzrunā ārvalstu investorus un informē par iespējām Latvijā.

(Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp.)

9. maijs Rīgā

Svētdien, 9. maijā, Valsts policija bija slēgusi tiesu piekļuvi piemineklim Uzvaras parkā Pārdaugavā. Iedzīvotāji tika aicināti atnestos ziedus novietot uz galdiem, no kuņiem ziedus līdz piemineklim aiznesa "Rīgas mežu" darbinieki. Piekļuve piemineklim Uzvaras parkā nebija iespējama – teritorijā bija izvietotas barjēras. Cilvēkiem, kas bija atnākuši nolikt ziedus, nebija ļauts uzkāvēties un pulcēties, tika organizēta raita kustības plūsma.

Neapmierinātību ar policijas rīcību puda Saeimas deputāte Ļubova Švecova, kuŗa solīja prasīt paskaidrojumus iekšlietu ministram un policijas vadībai par cilvēku nelaišanu līdz pieminekļa pakājiem. Savukārt Saeimas deputātes Regīnas Ločmeles meita pie pieminekļa spēlēja ģitaru un dziedāja, taču policija lūdza to pārtraukt, jo sākās cilvēku pulcēšanās.

Nepieciešams pretsvars okupantu artefaktiem

Tēlnieka **Kristapa Gulbja** skatījumā Latvijai šobrīd būtu nepieciešams koncentrēties uz tagadni, radot pretsvaru tiem visiem Kremļa lolotajiem okupācijas artefaktiem: "31 gads pagājis kopš neatkarības atgūšanas, taču mums nav ne pieminekļa "Baltijas ceļam", ne Barikādēm.

Kristaps Gulbis

Nav nekā, kas vēstītu sabiedrībai par Konstantīnu Čaksti un Latvijas Centrālo padomi. Nav pieminekļa Latvijas valsts Simtgadei. Ir vienīgi tās iniciatīvas, kas tiek rosinātas pašvaldībās vai privātā kārtā – kā, piemēram, lielie karogi milzu mastos. Bet no valsts puses nav nekāda pieņemuma. Mums būtu jākoncentrējas uz sava valstiskuma izcelšanu, lai pārmauktu šo *Russkij mir* radīto spiedienu!"

Ir vairāk nekā 300 okupācijas varas atstātu iemeslu, kāpēc tā būtu jādara. "Piemineklis padomju karavīriem – Padomju Latvijas un Rīgas atbrīvotājiem no vācu fašistiskajiem iebrucējiem" ir redzamākais no tiem.

Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija

piedalījās "Eiropas Zinātnieku nakts" projektā. 30. aprīlī Eiropas Zinātnieku nakts visā Latvijā notika tiešsaistes formātā, un Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija (RTA) piedāvāja dažādas aktivitātes ar mērķi sniegt priekšstatu par zinātnes jomā paveikto. Atraktīvā veidā tika stāstīts par inovatīviem risinājumiem, iepazīstināts ar dažādu projektu rezultātiem.

Mediķi aicina Saeimu un valdību rīkoties

Pieaugot saslimstībai ar *Covid-19*, un izsakot bažas par epidemioloģisko situāciju Latvijā, mediķi vērsušies pie Saeimas un valdības ar aicinājumu rīkoties, lai tiktu novērsts straujš saslimstības palielinājums, informēja Veselības ministrijas (VM) Komunikācijas nodaļas vadītājs Oskars Šneiders.

Medicīnas iestāžu speciālisti brīdina, ka pēdējo nedēļu saslimstības ar *Covid-19* rādītāji skaidri parāda, ka epidemioloģiskā situācija būtiski pasliktinās. Saslimstības pieaugums ir vērojams visā valsts teritorijā un praktiski visās iedzīvotāju vecuma grupās, tajā skaitā bērnu un jauniešu vidū. Latvijā aptuveni 90% gadījumu izplatīts ir *Covid-19* celms B.1.1.7 jeb daudz lipīgākais vīrusa Lielbritānijas variants. Sekas epidemioloģiskās drošības pasākumu neievērošanas gadījumā var būt smagākas, tādēļ jāizvairās no tikšanās ar cilvēkiem ārpus savas mājsaimniecības, jāstrādā attālināti, ja tas ir iespējams, un jāievēro citi drošības pasākumi, teikts medicīnas speciālistu atklātajā vēstulē.

Krievija izraidījusi Latvijas aizsardzības atašeju

Krievija izraidījusi Latvijas aizsardzības atašeju, pulkvedi Jāni Dreimani, paziņojusi Latvijas Aizsardzības ministrija (AM). Krievijas Ārlietu ministrija 28. aprīlī pavēstīja, ka no valsts izraida septiņus Baltijas valstu un Slovačijas diplomātus.

Pulkvedis Jānis Dreimans

No Latvijas vēstniecības darbiniekiem Krievija bija jāpamet viena diplomātam. Šādu soli Krievija spēra pēc tam, kad Latvija, solidarizējoties ar Čehiju, bija izraidījusi Krievijas militāro atašeju Latvijā Ruslanu Ušakovu.

Latvijas aizsardzības ministrs Artis Pabriks (AP) ticis ar pulkvedi, lai pateiktos viņam par darbu, pildot Latvijas aizsardzības atašeja Krievijā dienesta pienākumus. "Dreimans ir pieredzējis aizsardzības atašejs un militārais diplomāts. Savā profesionālajā darbībā viņš ir godam pārstāvējis mūsu valsts intereses, iemantojot cieņu un augstu novērtējumu starp pašmāju un ārvalstu kollegām," sacīja Pabriks. Iepriekš Dreimans ir bijis Latvijas aizsardzības atašejs Gruzijā, Azerbaidžānā, Bulgārijā un Turcijā ar rezidenci Gruzijā, kā arī nerezidējošais atašejs Dānijā, Norvēģijā, Somijā un Zviedrijā.

Janim Rozentālam – 155

Lai pabeigtu Pēterburgas Mākslas akadēmiju un radītu diplomdarbu, Janis Rozentāls

atgriezās savā dzimtajā pusē Saldū. Darbā viņš nolēma atainot Saldū un tos cilvēkus, kas te tolaik, 19. gadsimta beigās, dzīvoja.

Kopš gleznas "No baznīcas" tapšanas pagājuši 127 gadi. Mākslinieka 155. jubilejas gadā septiņi no diplomdarba tēliem iemūžināti bronzas skulptūrās, kas ikvienu gluži kā gleznā sagaida uz baznīcas kāpnēm (*attēlā*).

Projekts īstenots ar uzņēmēju atbalstu – viens no viņiem ir Saldus novada uzņēmējs Argods Lūsiņš, otrs – fonda "Mākslai vajag telpu" valdes priekšsēdis Jānis Zuzāns.

Filmas "Baltais helikopters" Alvja Hermaņa versija

Michails Barišņikovs filmā

Jaunajā Rīgas teātrī noslēgusies kino darba "Baltais helikopters" filmēšana, radošā grupa ķersies pie pēcapstrādes darbiem, un ceļu pie skatītājiem visā pasaulē filma varētu uzsākt gada nogalē, vēsta Latvijas Radio. Ļoti aktuāla, pat skandaloza tema, ko izspēlēja pasaules līmeņa aktieris un kas ietērpta izsmalcinātā vizuālā veidolā – šos par savas topošās filmas trim galvenajiem trumpjiem uzskata režisors Alvis Hermanis. Filmas pamatā ir Hermaņa pirms pusotra gada iestudētās izrādes motīvi, taču tā nav uzfilmēta izrāde, bet gan pilnīgi autonomas kino darbs, kam būs arī nedaudz no izrādes atšķirīgs sižets.

Izrādes sižets balstīts patiesos notikumos un stāsta par iepriekšējā Katoļu baznīcas pāvesta – Benedikta XVI – noslēpumaino atkāpšanos no amata. Benedikts XVI jeb Jozefs Racingers ir pirmais pāvests, kuŗš pēdējo 600 gadu laikā pameta savu posteni dzīves laikā. Līdz šim bija pašsaprotami, ka šis amats tiek pildīts līdz pat nāves brīdim. Oficiālā atkāpšanās versija par veselības problēmām ne visiem šķiet pārliecinoša. Ir arī citas versijas.

Prāta vētras dzīve un vēsture izdota grāmatā

"Tās būs mūsu jaunās dzīsmas un jaunie mēs," LTV raidījumā "Kultūrdeva" stāstot par grupas *Prāta vētra* šī gada plāniem, atklāja mūziķis Renārs Kaupers.

Aprīlī *Prāta vētra* publicēja videoklipu dziesmai *Feels*, kas ieskandināja jauna albuma izdo-

VĒSTNIECĪBU ZIŅAS

BALTKRIEVIJA. Latvijas vēstnieks Baltkrievijā Einars Semanis, atzīmējot Nacisma sagrāves un Otrā pasaule kara upuru piemiņas dienu, nolika ziedus Otrā pasaules kara upuru memoriālajā kompleksā "Hatiņa", kur 1943. gada pavasarī nacisti iznīcināja Hatiņas ciematu ar visiem tā iedzīvotājiem, kā arī memoriālajā atceres vietā "Jama", godinot Holokausta Baltkrievijā bojā gājušos.

KANADA. Latvijas vēstniecība Kanadā no 15. aprīļa līdz 14. maijam Kvebekas vēsturiskajā citadelē (*La Citadelle*), Kvebekā iepazīstina ar izstādi "Latvijas traģēdija. 1941". Kvebekas citadele ir Kanadas valsts augstāko vadītāju – ģenerālgubernātoru un Kanadas Bruņoto spēku virspavēlnieku Kvebekas rezidence, kā arī Karaliskā 22. pulka (*Royal 22e Régiment*) bāze un populārs tūrisma objekts. Izstāde ir skaudrs stāsts par traģisko 1941. gadu Latvijas vēsturē, kad PSRS okupācijas vara veica civiliedzīvotāju masveida deportācijas, savukārt nacistiskās Vācijas režīms uzsāka holokaustu pret ebrejiem – Latvija gada laikā zaudēja 100 000 savu iedzīvotāju.

LIELBRITANIJA. 7. maijā attālināti norisinājās ikgadējā Latvijas goda konsulu Apvienotajā Karalistē tikšanās ar vēstniecības komandu. Atklājot sanāksmi, Latvijas vēstniece AK Ivita Burmistre iepazīstināja goda konsulus ar vēstniecības prioritātēm – abu valstu sadarbības stiprināšana ārpolitikā, aizsardzībā un drošībā, ekonomisko sakaru padziļināšana, kā arī atbalsta sniegšana Latvijas diasporai. Vēstniece norādīja, ka Latvijai un AK ir būtiski sadarboties arī globālo jautājumu risināšanā, piemēram, ekonomikas atveseļošanās, klimata pārmaiņu, dzimumu līdztiesības un digitalizācijas jautājumos.

Ziņas isumā

- Latvijas Arhitektu savienība aicina līdz 18. jūnijam pieteikt darbus "Latvijas Arhitektūras gada balvas 2021" konkursam, aģentūru LETA informēja savienības pārstāvji. Balvai pieteiktie darbi tiks vērtēti divās kārtās pēc vairākiem vienlīdz svarīgiem kritērijiem – ideja un koncepcija, projekta vienotība jeb viengabalainība, atbilstība projekta uzdevumam, konteksts un mērogs, rūpība un pamatīgums, kā arī sabiedriskais nozīmīgums un emocionālā iedarbība. Darbus aicināti iesniegt arhitekti un pasūtītāji, būvnieki, pašvaldības un sabiedriskās institūcijas.

Latvijas Literatūras gada balvu (LALIGABA)

par labāko prozas darbu saņēmis Jānis Joņevs ar stāstu krājumu "Tīģeris", kas izdots apgādā "Dienas grāmata", aģentūru LETA informēja balvas pārstāve Signe Viška.

Jauns Sidnejas Latviešu teātra iestudējums

Autore Iveta Salgrāve saka: "Luga "Liču vilinājums" ir par to, kā vajadzīgs kļūst viss tas, kas reiz izmests, aizdzīts, pamests. Vērtības mainās." Darbība notiek šodien, Zemgales lauku mazpilsētas krogā "Zilais logs". Piecu cilvēku stāsti un attiecības sapīti intriģējošā plūsmā un iesprausti pa komentāram par dzīvi šodien Latvijā – Robina apgalvo "es nebraukšu prom! Kādam ir jāpaliek, lai tiem, kas aizbraukuši, ir kur atgriezties."

Lugas "Liču vilinājums" mēģinājums // Foto: Ojārs Greste

Tēlu raksturi dod plašu iespēju aktieriem parādīt savas spējas. Tēli ir no dzīves, katram viegli pazīstami un tā varam saprast un just līdz viņu veiksmei vai neveiksmei. Aktieriem uzdevums rādīt kā iekārot, mīlēt, manipulēt, aizstāvēt, paust, pārliecināt. Un visu to bez lamāšanās!

Mediju atbalsta fonda ieguldījums no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem

Ziņas sakopojis
P. Karlsons

JURIS
LORENCIS

Dažreiz ārzemnieki man jautā: kas padomju okupācijas laikos latviešiem bija pats smagākais slogs? Preču trūkums veikalos? Vārda brīvības ierobežojumi? Padomju armijas klātbūtne? Nē! Tas, kas visvairāk nomāca cilvēkus, bija cittautiešu ieplūšana no "brālīgajām republikām" un latviešu valodas pakāpeniska izspiešana no oficiālās aprites. Pargrieziena punkts bija Atmoda, konkrēti – 1988. gada 6. oktobris, kad Augstākā Padome nobalsoja par papildinājumu Latvijas PSR Konstitūcijai. Tajā tika noteikts, ka: "Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas valsts valoda ir latviešu valoda". Šodien Satversmes 4. pants skan šādi: "Valsts valoda Latvijas Republikā ir latviešu valoda". Savukārt 114. pants saka: "Personām, kuŗas pieder pie mazākumtautībām, ir tiesības saglabāt un attīstīt savu valodu, etnisko un kultūras savdabību". It kā viss ir sakārtots. Tomēr 2011. gadā prokrieviskā kustība ar šķietami patriotisku nosaukumu "Vienota Latvija" sāka vākt parakstus, lai krievu valodai tiktu piešķirts otras valsts valodas statuss. 2012. gadā notika referendums par grozījumiem Satversmē, kuŗā piedalījās 71 % no balsstiesīgajiem Latvijas pilsoņiem. No tiem par valsts valodas statusa piešķiršanu krievu valodai nobalsoja tikai 25 %, pret – 75 %. Līdz ar to referendums pārliecinoši apstiprināja latviešu valodu par vienīgo valsts valodu Latvijā. Savukārt

2018. gadā Saeima pieņēma grozījumus likumdošanā, saskaņā ar tiem mazākumtautību skolās vidusskolu klasēs tiek veikta pakāpeniska pāreja uz apmācību latviešu valodā. Tas nozīmē, ka turpmāk fiziku un matemātiku jaunieši apgūs latviski. Skolēniem tiek saglabāta iespēja dažus priekšmetus (piemēram, savas tautas literatūru) apgūt dzimtajā valodā.

Diskusijas par krievu valodas vietu Latvijā negaidīti atjaunojās šajā pavasarī, kad Veselības ministrija paziņoja par plāniem izdot un izsūtīt par pastu visām Latvijas māsaimniecībām tā saucamo "Vakcinācijas avīzi", informatīvu materiālu latviešu un krievu valodās, kas iedrošinātu cilvēkus potēties pret Covid-19. Tomēr Valsts valodas centrs, kas seko Valodas likuma normu izpildei, atzina, ka avīzes izdošana krievu valodā un tās izsūtīšana (tas viss par valsts līdzekļiem!) īsti neatbilst likumam. Turklāt pastāv problēma – kā var zināt, kuŗā dzīvoklī dzīvo latviski, kuŗā krieviski runājošie? Vienlaikus ir skaidrs, ka daudzi tā saucamie "krievvalodīgie" (it īpaši Latgalē dzīvojošie) neuzticas Rietumos ražotām vakcīnām un gaida ierodamies Krievijas "Sputņik". Jautājums ir, lūk, par ko – kā lai viņus pārliecina? It īpaši tos, kuŗi joprojām nepārvalda latviešu valodu. Komentējot notiekošo, valsts prezidents Egils Levits Latvijas Radio intervijā puda savu viedokli: "Ir ļoti dīvaini, ka ir cilvēki,

kas trīsdesmit gadus dzīvojuši valstī, kuŗas valodā viņi nerunā". Viņš gan pieļāva iespēju, ka izņēmuma kārtā "Vakcinācijas avīzi" varētu izdot arī krievu valodā. Vienlaikus prezidents uzsvēra, ka "šāda getoizācija nav pieļaujama" un tā "ir nolaidība no valsts puses, ka Latvijā joprojām ir valsts valodu neprotoši iedzīvotāji".

Kāpēc krievu valoda Latvijā joprojām saglabā savas pozīcijas? Iemesli ir vairāki. Pirmkārt, tā saucamo "krievvalodīgo" vienkārši ir daudz, ap 30 % no Latvijas iedzīvotājiem. Valoda ir attieksmes jautājums pret Latvijas valsti. Ja cilvēks joprojām sēro pēc PSRS, tad motivācija runāt latviski viņam ir niecīga. Otrkārt, dažās vietās (īpaši Latgalē) krievi veido pašpietiekamu vidi, kuŗas iekšienē komunikācija notiek krievu valodā. Treškārt, krievvalodīgo mediju iespaids. Tā nav tikai "Kremļa propagandas" televīzija. Ne tikai krievi, arī daudzi latvieši šodien skatās krievvalodīgos filmus, izklaides, sporta, medību, maksšķēršanas u.c. kanālus.

Protams, latviešu valodas prasme krievvalodīgo kopienā aug. Šodien nav iespējams beigt skolu un nezināt latviešu valodu. Notiek lēna asimilācija, jaukto ģimeņu bērni parasti izaug par latviešiem. Pietiek ielūkoties skolēnu sarakstos, tik daudzi ir krieviski uzvārdiem, bet latviskiem vārdiem. Jānis Ivanovs un Daina Petrova nav nekāds retums. Pat Rīgā dažkārt var dzirdēt, kā liel-

veikala kasiere ar pircēju sarunājas latviski, bet ar krievisku akcentu. Vienlaikus radušās jaunas problēmas. Latviešu jaunieši no laukiem, kuŗiem ikdienā nav bijusi saskare ar krievvalodīgu vidi un kuŗi skolā apguvuši latviešu, angļu un vācu valodas, Rīgā pēkšņi apzinās – darba tirgū pieprasīta ir arī krievu valoda. Tā nu iznāk, ka krievu jauniešiem, kuŗi runā krieviski, latviski un angļiski, ir labākas izredzes atrast darbu. Vienlaikus Baltijas valstis un jo īpaši Latvija ir viens no "daudzvalodīgākajiem" Eiropas reģioniem. Starp maniem paziņām teju visi bez latviešu valodas pārvalda arī krievu un angļu, daži prot arī vāciski. Latvijā nereti var novērot kompānijas, kuŗas runātāji vienlaicīgi lieto trīs, pat četras valodas, brīvi pārejot no vienas uz citu. Piemēram, latviešu, latgaliešu un krievu; latviešu, latgaliešu, poļu un krievu; čigānu, latviešu un krievu. Atceros, vēl padomju laikos reiz satiku čigānu no Kurzemes, kuŗš prata piecas (!) valodas (čigānu, latviešu, krievu, lietuviešu un igauņu), bet nevienā no tām nemācēja rakstīt. Tie ir kuriozi piemēri, kas tomēr visai labi ilustrē Latvijas situāciju. Esam tautu, laikmetu un politisko ietekmju krustceļos.

Ko mums darīt šodien? Trīs lietas, kas stiprina latviešu valodu – likumi, mūsu pašu attieksme pret to un Latvijas kā valsts prestižs. Likumi ir sakārtoti. Tas, kas tiek prasīts no mums katra, ir iestāties

par valodu, būt modriem. Šī gada martā Apvienoto Nāciju Organizācijas Ekonomisko, sociālo un kultūras tiesību komiteja ieteikusi Latvijai atjaunot valsts izglītībā divvalodību. Ieteikumam ir rekomendējošs raksturs. Tomēr žēl, ka šīs organizācijas ierēdņi nav iedziļinājušies problēmas būtībā, nav pārinteresējušies par Latvijas neseno vēsturi. Labi, ka vismaz nacionāli domājošies politiķi jau paspējuši katēgoriski noraidīt šos "ieteikumus". Vienlaikus jāapziņā, ka pats lielākais valodas balsts ir mūsu valsts spēks, tās autoritāte Latvijā un pasaulē. Kāpēc pirms kara šeit dzīvojošie krievi bija lojāli Latvijai? Viens no iemesliem – viņiem nebija illūziju par to, kas notiek uz austrumiem no Zilupes, robežas otrā pusē. Pāri "dzelzs priekškarām" atklida ziņas par represijām, nāves noņemtnēm, kolektīvāciju, badu un trūkumu, par baznīcu apgānīšanu. Līdzīgi ir arī šodien. Ja atbildīgās iestādes Latvijā būtu laikus pasūtījušas vakcīnas un sakārtojušas pašu potēšanās procesu, Latvijā nerastos ne mazākās ilgās pēc Krievijas "Sputņik".

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finānciālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība "Laiks-BL"

MAF
Mediju atbalsta fonds

KĀRLIS
STREIPS

8. maijs Latvijas kalendārā ierakstīts ar vārdiem "Nacisma sagraves un Otrā pasaules kara upuŗu piemiņas diena." 9. maijs – "Eiropas diena".

8. maija atceres diena kā tāda ir bijusi kopš 1995. gada aprīļa, kad 5. Saeima grozīja likumu, lai noteiktu, ka kara upuŗus turpmāk pieminēs 8. un nevis 9. datumā, kā tas bija pirms tam. Diskusijas parlamentā par šiem likuma grozījumiem bija ilgstošas un visnotaļ emocionālas. Tā, piemēram, deputāte no opozīcijas frakcijas *Līdztiesība* nāca klajā ar šādu repliku: "Manu vectēvu, Latvijas Republikas pilsoni, mežsargu, apolītisku un ticīgu cilvēku, jau, kuŗam beidzoties, kartupeļu stādīšanas laikā sašāva kā sietu un pameta mežā nacionālie partizāni tikai par to, ka viņš, lūk, dienēja nepareizā, no šodienas skatījuma, armijā, Padomju armijā. Latviešu strēlnieku divīzijā. Tēvs atgriezās no kara ievainots, bet dzīvs. Un es nekad nevarēšu piekrist, un es nekad nevarēšu pateikt, ka viņš dienēja okupācijas armijā. Viņš cīnījās pret fašismu un cīnījās frontē, nevis mežā." Cits, nacionālistiskāk noskaņots deputāts, par vienu no debates dalībniecēm puda: "Vakar citēja *Pravdu*, šodien *Pavalstnieku* un

rīt citēs arī *Mein Kampf*, ja tas būs izdevīgi, jo komunistiem tas ir raksturīgi, sevišķi tiem, kas savu karjeru sāka Iekšlietu ministrijas sistēmā Staļina laikā." Nadziņi todien bija palaisti pavisam vaļīgi...

Galū galā balsojums par šīs dienas pārdēvēšanu bija 49 par, 11 pret, 11 deputātiem atturoties. Tas nozīmē, ka 29 tajā dienā vispār nebalsoja. Taču bija pavisam racionāls iemesls kara upuŗu piemiņas dienu noteikt 8. maijā, jo šī ir diena, kad Eiropa pieņem Otrā pasaules kara beigas. Nacisti pirmo vispārējo padošanās līgumu parakstīja Reimsā, Francijā, 7. maijā. Staļins iebilda, jo līgumu nebija parakstījuši paši augstākie nacistu valsts pārstāvji, un tāpēc sabiedrotie ar amerikāņu ģenerāli Dvaitu Eizenhaueru piekrita otru līgumu parakstīt Berlīnē un nākamās dienas vakarā, līdz ar ko uzvaras diena Eiropā turpmāk būs nākamajā dienā pēc tam, tātad – 9. maijā.

Bija viena problēma. Ģenerālis Eizenhaueris informācijai par Reimsā parakstīto līgumu uzlika 36 stundu embargo, ar to pateikdams, ka neviens no žurnālistiem, kuŗi redzēja līguma parakstīšanu, par to nedrīkstēja ziņot. Žurnālists Edvards Kenedijs no

ziņu aģentūras *Associated Press* visai saprotamā kārtā nolēma embargo ignorēt, jo nacistu padošanās tomēr bija nozīmīga ziņa. Viņš savu reportāžu pa telefonu uzreiz nodiktēja uz Londonu, kur tā tika plaši izziņota. Svētlaimīgie eiropieši sāka pulcēties ielās, dziedāt, apkampties, sapratuši, ka gaŗajam un asiņainajam karāam beidzot, beidzot pienākušas beigas! Un tieši tāpēc, ka viens žurnālists nolēma ignorēt uzlikto embargo, Eiropa Otrā pasaules kara beigu dienu atzīmē 8. maijā, nevis 9. datumā, kā sākumā bija iecerēts. Žurnālists Kenedijs tika nosūtīts mājās uz Ameriku un atbrīvots no darba. Tikai 2012. gadā, ilgi pēc žurnālista nāves, *Associated Press* atzina, ka tā nevajadzēja darīt.

Kā zināms, Krievija Otrā pasaules kara beigu dienu atzīmē 9. maijā, jo brīdī, kad tapa parakstīts galīgais padošanās dokuments Berlīnē, Maskavā jau bija pāri pusnaktij.

Maskavā tradicionāli tā dēvētajā "Lielā Tēvijas kara uzvaras dienā" notiek vērienīga militāra parāde Sarkanajā laukumā. Latvijā 9. maijs tradicionāli nozīmē pulcēšanos pie tā dēvētā Uzvaras pieminekļa Pārdaugavā, lai sērotu par aizgājušo PSRS godību. Allaž tur ir pāris tantiņu

ar riklūrāvēja Staļina ikonām rokās. Katru gadu policijai nākas pievākt pāris cilvēku, kuŗi ir pārmērīgi kunga prātā.

Taču 9. maijs Latvijas atceres dienu kalendārā parādās nevis tāpēc, ka Krievija tad atzīmē kara beigas, bet gan tāpēc, ka tieši 1950. gada 9. maijā iezīmējas pirmsākumi tam, no kā ar laiku tapa Eiropas Savienība. 9. maijs mūsu kalendārā ir Eiropas diena. Minētajā datumā Francijas ārlietu ministrs Robērs Šūmans publicēja uzsaukumu, kuŗā viņš aicināja apvienot Francijas un Vācijas federālās republikas ogļu un tērauda resursus, cita starpā, lai nodrošinātu, ka turpmāk neviena no pusēm šos būtiskos resursus neizmantos kaŗošanas vajadzībām. 1951. gada 18. aprīlī sešas valstis – Francija, Vācija, Beļģija, Nīderlande, Luksemburga un Itālija – parakstīja Parīzes līgumu, ar kuŗu izveidota Eiropas Ogļu un tērauda kopiena. No tās ar laiku izauga Eiropas Ekonomiskā kopiena un galū galā arī Eiropas Savienība, kuŗas dalībvalsts Latvija ir jau kopš 2004. gada maija.

Šogad Eiropas Savienība savu jubilejas mēnesi atzīmē ar konferenci par Eiropas nākotni, ko Latvijas Ārlietu ministrija ir apņēmusi ar vārdiem "unikāla ie-

spēja Eiropas iedzīvotājiem dalīties ar idejām un palīdzēt veidot Eiropas kopīgo nākotni". Projektam ir sava mājaslapa tīmeklī, informāciju var aplūkot visās Eiropas Savienības dalībvalstu oficiālajās valodās, arī latviešu valodā. Lapā piedāvātas dažādas tēmatiskas katēgorijas – klimata maiņa, veselība, spējīgā ekonomika u. tml. Eiropieši var nākt ar saviem priekšlikumiem un savām pārdomām katrā no tām.

Šogad sagadījies, ka tieši ap šo laiku Saeima nolēma restorāniem ļaut atvērt āra terases ar nepieciešamo distancēšanos un visu pārējo, kas nepieciešams epidemioloģiskajai drošībai. Tīmeklī bija aplūkojamas fotografijas, kuŗas ļaudis ar prieku šo iespēju arī izmantoja, lai gan laika apstākļi gan piektdien, gan arī sestdien, kad rakstīju šo komentāru, nekādi piemilīgi nebija. Dabas māte acimredzot nolēma cilvēkus nelutināt, un varbūt tas tāpēc, ka pagājušajā nedēļā ceturtdienā Slimību profilakses un kontroles centrs pirmoreiz kopš februāra vienas diennakts laikā saskaitīja vairāk nekā 1000 jaunu infekciju. Veselības ministrs nākamajā dienā darīja zināmu, ka valdībai nāksies domāt par stingrāku ierobežojumu atsākšanu...

Divas dienas maijā

“Par ko man bēdāties, dārling?!”

Tā man intervijā pirms diviem gadiem teica Astrīda, kad cita starpā jautāju, vai tad Latvijas problēmas nemaz netraucē. “Man te nekādu problēmu nav. Apkārt fantastiski cilvēki, lielska ģimenes ārste, un tu pati redzi, cik skaistā dzīvokli es varu atļauties dzīvot! Pēc gada man apritēs 90, un es jau plānoju lielu balli.” Balle diemžēl nenotika, svecītes jubilejas kūkā palika nenopūstas... Bet pa to laiku iznāca grāmata “Trimdas bērnu bērni Latvijā”, ko svinējam ar skaistiem atvēršanas svētkiem Rīgas Centrālās bibliotēkas zālē. Skaistas runas teica grāmatas varoņi – Juris Ulmanis, Baiba Rubesa un citi, draugs un domubiedrs Mārtiņš Zandbergs, mūziķis tikko uz Latviju pārcēlies Vladimirs Hohlovs, Floridas latviešu mūzikālā dvēsele. Bija aizkustinoši un pacilājoši. Astrīda atklāja, ka top nākamā grāmata.

“Par ko bēdāties, dārling?!” Bet – sāp gan – tas, ka mūsu tautai, kā man šķiet, nekas nav pa prātam, ka nevaram būt vienoti. Lai saka, ko grib par Kārli Ulmani, bet – ko citu viņš savulaik varēja darīt ar to Saeimas “tirgu”?! Tā paša iemesla pēc joprojām dziļi cienu Valdi Zatlēru.

Lielas cerības saistu Egilu Levitu. Tad nu mums gan premjermministrs, gan prezidents būs uz mata tādi, kādus esam pelnījuši, jo abi ir izglītoti un inteligenti cilvēki, kuŗi labi zina, kas notiek Latvijā. Tad būsim uz pareizā ceļa. Starp citu – Krišjānis Kariņš ir manas grāmatas – “Trimdas bērnu bērni Latvijā” varoņu vidū.”

Pirms stāstīt par to, kā tapa šī grāmata, atgādināsim, ka pirms iepriekšminētās jau klajā bija nākušas trīs citas – 2010. gadā “Vēl viens sapnis. Radi un draugi 15 gados, 2014. gadā – “Dārlinga likloči” un 2017. gadā – “Labi ļaudis”.

Bet vai daudzi zinās, ka Astrīda ir arī piecu lugu autore. Viņas

raibās dzīves pieredzējumu iespaidā tapušas: “Pagātnes ēnā”, “Nu mums abiem jāšķiras”, “Atkal svešinieki”, “Vai, dieņņ, ko nu?” un vēl arī turpinājums Anas Brigaderes “Čaukstenēm” – “Čauksteņu mazmeitas Amerikā”.

“Tāi pēdējai iedvesmu deva kundzes, kas pārspilēti lielās ar savu latviskumu. Manas “varones” tad nu polkas solī gāja pa virtuvi un stāstīja, ka viņu peldbaseinos rotājas latviski raksti... Man pašai patik uz problēmām paraudzīties ar humoru, un es augstu vērtēju cilvēkus, kas ar humoru prot paraudzīties uz dzīves sarežģījumiem.”

Kā var izlasīt “Dārlinga likločos”, gludi vien ar latviešu lietu tev nav gājis – labu laiciņu biji tā kā pagājusi nost. Kas tam bija par iemeslu? – jautāju. “Tas “pēdējais piliens” bija tolaik, kad Klīvlāndē, apvienojoties divām draudzēm, sanāca trīs” – es nepārteicos! Sadusmojos, un abi ar savu Laimonīti desmit gadus trīs četras reizes dancojām amerikāņu dejas. Un tad – 1974. ga-

dā, kad mana jaunākā māsa Lilita posās precēties ar ar Riču Spuri, abi bija atbraukuši uz Latviju. Pēc brauciena izstāstīja man brīnumainas lietas, ko man noteikti vajagot redzēt. Atbraucu un, atgriezies Amerikā, atdevu visas savas amerikāņu danču kleitas, kļuva par super-superlatvieti un iestājos visās iespējamās latviešu organizācijās, kur joprojām esmu mūža biedre. Tad vēl Ģitrtis Zeidenbergs aizveda mani uz ALA kongresu Čikāgā, kur ieguvu jaunus domubiedrus. Un arī pretiniekus, kas man pārmeta, kā es varot “tikties ar Latvijas komunistiem”.

Tā, ar humoru, izpratni, mīlestību dzīvojot, Astrīda visu mūžu kalpojusi latviešu lietai, ar savu paraugu piesaistījusi domubiedrus kā Latvijā, tā Amerikā. Un izrādās, turpina to darīt... Kad tapa šī grāmata, redakcija saņēma ziņu par Astrīdas mīlotās Klīvlāndes latviešu ziedojumu Vitolu fondam – lai turpinātu viņas darbu jauno latviešu izglītošanā.

Šajā grāmatā, kas nākusi klajā ar Amerikas latviešu apvienības Kultūras fonda atbalstu, sākopotā vien neliela daļa no Astrīdas pierakstītā. Viņai ļoti patika, nē, – viņai bija ļoti svarīgi tikties un uzklausīt jauno cilvēku stāstus, tie ieguvuši pamatu zem kājām – labu izglītību. Astrīdai bija svarīgi arī pastāstīt par cilvēkiem – saviem laika un likteņa biedriem un to atvasēm –, kas nesavtīgi atbalstījuši to Latvijas jauniešu vēlēšanos iegūt labu izglītību, kuŗu ģimenēm tas nebija pa spēkam. Šai grāmatā iepazīsimies ar vien pārdesmit no viņiem, bet īstenībā šo ziedotāju skaits sniedzas simtos. Šai grāmatā pārstāvēti:

Mārtiņš un Kristīne Puteņi,
Dzintra Bungas,
Lalita un Valdis Muižnieki,
Daugavas Vanagu Toronto nodaļa,

Ariadne un Paulis Dzintari,
Alfrēds un Sarmīte Gravas,

Rasma Dinberga,
Līga un Matīss Kukaiņi,
Jānis Kukainis,
Vera Diviša,
Gundars un Astrīda Strautnieki,
Īra un Pēteris Bolšaiši,
Saginavas latviešu klubs,
Jānis Gabliks,
Juris Grava,
Ilmārs Dambergs un Jaunsardzes fonds,

Zelma Grīnfelde-Brežinska,
Džeimss Krogzemis un viņa radi un draugi,

Aivars Slucis,
Marta un Vilis Vītoli,
Sarmīte un Jānis Andersoni,
Nora Mičule,
Māris Slokenbergs un Jāņa Rutka fonds,
Daumants un Biruta Heisteri,
Andreja Zvejnieka ģimene,
Atis un Balva Bredovski,
Evarists un Māriete Bērziņi.

Lai iedvesmas pilna lasīšana!
Ligita Kovtuna, izdevēja

www.laikagramata.lv
JAUNUMS

Ar Amerikas Latviešu apvienības (ALA) Kultūras fonda finansiālo atbalstu un Vītola fonda valdes priekšsēdes Vitas Diķes radošu līdzdalību apgādā “Laika Grāmata” nāks klajā Astrīdas Jansones pēdējais lolojums – šī grāmata.

Grāmatu drukātā veidā varēsiet iegādāties, sazinoties ar redakciju vai mājaslapā www.laikagramata.lv

Cena Eiropā 12 eiro, ASV 25 dolari, t. sk. sūtīšanas izdevumi. Drukāto eksemplāru skaits ierobežots, bet grāmatu varēsiet izlasīt arī laikraksta *Laiks* mājaslapā www.laiks.us

ASTRĪDA
JANSONE

TRIMDAS
IZSKOLOTIE

Vitolu fonds saņēmis ziņu par Andreja un Dulcie Ozoliņu testamentāro novēlējumu

Andrejs Valdis Ozoliņš Mūžībā devās pagājušā gada maijā, bet pēc trīs mēnešiem augustā pārtrūka arī viņa sievas *Dulcie* Ozoliņas likteņpavediens. Divu spožu cilvēku dzīves izdzīva viena gada ietvarā, tomēr nekad nebūs lemts nodzist Ozoliņu paveiktajam, dodot cerības un iespējas daudziem talantīgiem jauniešiem. Arī ar pēdējo gribu Ozoliņi tikai vēlreiz apliecinājuši mīlestību pret Dzimteni un ticību Latvijas nākotnei.

Vitolu fonda sadarbība ar Andreju Ozoliņu aizsākās jau 2004. gadā, kad, darbotamies Anglijas Latviešu izglītības fonda priekšsēdētāja amatā, Andrejs ierosināja mainīt organizācijas statūtus, lai varētu atbalstīt mazturīgus, bet centīgus un talantīgus Latvijas jauniešus. Vispirms tika dibināta Anglijas Latviešu izglītības fonda stipendija, tad pievienojās Daugavas Vanagu

Bradfordas nodaļa, Anglijā dzīvojošais Emīls Gailis; tika izveidotas Maijas un Nikolaja Bisenieku piemiņas stipendijas, Vilmas Silarājas piemiņas stipendija un Daugavas Vanagu Birminghamas nodaļas, Mākslinieku un daiļamatnieku kopas stipendijas. Pateicoties Anglijas Latviešu izglītības fondam un Andreja Ozoliņa aktīvai iesaistei tajā, izmaksātas vairāk nekā 270 stipendijas un ziedots pusmiljons eiro jauniešu izglītībai Latvijā.

Papildus darbam Anglijas Latviešu izglītības fondā Ozoliņi dibināja arī savu – Andreja un *Dulcie* Ozoliņu stipendiju, kas bija nozīmīgs atbalsts 18 jaunu cilvēku dzīvēs. Ozoliņu īpašais dāvinājums Vitolu fonda jauniešiem bija biļetes uz Latvijas Nacionālās operas baleta un operas izrādēm, kas gan ziedotājiem, gan stipendiātiem vienmēr izvērtās par ļoti īpašu pasākumu.

Andreja profesionālā karjera lielā mērā bijusi saistīta ar izglītības jomu, viņš strādājis gan kā skolotājs, gan pasniedzējs, daudz

laika un enerģijas veltījis sabiedriskajam darbam. Darbojies Latviešu Nacionālajā padomē Lielbritānijā, Latvijas atjaunošanas

komitejas Eiropas centrā, Rietumeiropas latviešu apvienībā, Pasaules brīvo latviešu apvienībā. *Dulcie* savukārt uzmanību veltījusi meitu audzināšanai, kā arī aktīvi iesaistījusies Anglijas latviešu sabiedriskajā dzīvē, bijusi ilggadīga Straumēnu koŗa koncertmeistare. Lai arī stipendijas Ozoliņi izmaksāja no savām pensijām, tas nebija šķērslis vai ierobežojums, lai nesavtīgi atbalstītu jauniešus, kam, ļoti iespējams, citādi izglītība būtu palikusi tikai nesasniedzams sapnis.

Dzīve ir ceļš, un mums katram ir savs maršruts, savs sākums un arī beigas. Ir lielas šosejas un mazas taciņas, bet ir ceļi, kas neiet uz priekšu un neved atpakaļ, tie kāpj taisni debesis. Andreja un *Dulcie* likteņgaitas ir tieši šādas – mūžīgs kāpiens pretī ideāliem. Ar pateicību pieminam ziedotājus Andreju un *Dulcie* Ozoliņus!

SALLIJA
BENFELDE

“Mēs kļūstam par Ziemeļkoreju”

“Pie mums plosās staļinisms, īsts trīsdesmit septītais gads”, “Mēs kļūstam par Ziemeļkoreju” – kolēģiālā atklātībā man saka Baltkrievijas žurnālisti, kas divas nedēļas pavada Latvijā, rehabilitoloģijas programmas ietvaros.

Viņi ir dažāda vecuma, no dažādām Baltkrievijas pusēm, ar atšķirīgu darba pieredzi dažādos medijos – presē, televīzijā, interneta portālos, vairāki no viņiem gan raksta, gan filmē notiekošo un ir arī producenti. Žurnālistu vārdi un konkrētās viņu darba vietas šajā aprakstā netiek minētas, lai nepakļautu kolēģas papildu riskam. Protams, viņi varētu lūgt uzturēšanās atļauju un palikt Latvijā, bet neviens to negrib darīt, jo “kādam taču ir jāstāsta par to, kas patiesībā notiek”. Pēdējā laikā pasaules mediji Baltkrieviju nepieņem bieži, jo ir daudz citu “karsto ziņu”, tādēļ brīžiem šķiet, ka Baltkrievijā viss norimis. Tā nebūt nav.

Žurnālistu darbs Baltkrievijā

Ārēji viss ir mierīgāk, nav lielo protesta gājieni, kuŗos piedalījās desmitiem, pat simtiem tūkstošu cilvēku, jo represijas kļuvušas aizvien skarbākas un nežēlīgākas, aizvien biežāk tiek piespriests ne vairs piecpadsmit diennakšu administratīvais arests jeb “sutkas”, bet uzreiz trīsdesmit. Biežāk tiek ierosinātas krimināllietas un tiek piespriesti reāli cietumsodi. Strādāt Baltkrievijā drīkst tikai tie žurnālisti, kuŗi ir akreditēti, bet akreditē tikai tos, kuŗi atbalsta pašcelto prezidentu Lukašenko. Pamazām ārpus likuma nonāk ne tikai žurnālisti, bet daudzi mediji. “Mūsu avīzi vairs nepārdod kioskos, esam saņēmuši brīdinājumu un savā ziņā esam it kā aizliegti, jo mums nav akreditācijas. Tomēr pagaidām avīzi vēl var pasūtīt, to var lasīt arī internetā. Avīzi sūtījām arī politislozdzītajiem, bet pēdējā laikā viņiem to vairs nedod,” saka viena no žurnālistēm. Lidzīga situācija ir arī portālam *tut.by* – neatkarīgajam ziņu, mediju un pakalpojumu interneta portālam. Nesen portālam atņēma akreditāciju, oficiāli tas vairs nav plašsaziņas līdzeklis, bet vismaz pagaidām vēl var darboties kā informācijas avots. Protams, žurnālistiem strādāt ir daudz sarežģītāk, jo oficiāli viņi vairs nedrīkst iegūt informāciju ne no vienas institūcijas, tās neatbildēs, pat ja tas būs jautājums, kuŗam nav saistības ar politiku. “Agrāk mūs aizturēja un piesprieda administratīvo sodu par nelikumīgu plašsaziņas līdzekļu veidošanu, ja strādājām bez akreditācijas – pie mums akreditācija faktiski nozīmē atļauju strādāt kā žurnālistam. Tas bija naudas sods, aptuveni 500 dolaru, bet uz diennaktīm neiesēdināja. Augustā pēc prezidenta vēlēšanām situācija mainījās. Tagad akreditācija ir vajadzīga arī tad, ja raksta mājdzīvnieku žurnāliņam par kaķīšiem un suniņiem. Ja neesi akreditēts, var piespriests aresta diennaktis par piedalīšanos neliku-

mīgos pasākumos, bet, ja tas atkārtojas, var pat piespriests vairākus gadus cietumā,” piebilst kolēģa, kuŗš gatavo arī videoizietus Polijas satelīta televīzijas kanālam *Belsat*, kas strādā Baltkrievijas auditorijai un joprojām ir viens no neatkarīgajiem informācijas avotiem. Nesen veiktās izmaiņas likumā par plašsaziņas līdzekļiem aizliedz žurnālistiem vispār jebko pārraidīt tiešsaistē, ir jāieraksta, lai pēc tam vajadzības gadījumā varētu rediģēt. Tiesa gan, uz akreditētajiem žurnālistiem, kuŗi veido varai tīkamos un vajadzīgos materiālus, tas neattiecas.

Vairāki baltkrievu žurnālisti ir aizturēti ne reizi vien. Aizturot nekad netiek paskaidrots, kāpēc, arī pēc tam neviens neko nepa-

mikroautobusi, vieglās mašīnas ar tumšiem stikliem. Mūsu mašīnu piespiež pie ielas apmales, no sekotāju automašīnām izlec cilvēki gan formās, gan bez tām, gan maskās, gan bruņoti līdz zobiem, gan vīri privātā – parasti vismaz cilvēki desmit. Mūs izvelk no mašīnas bez jebkādiem paskaidrojumiem – it kā mēs būtu bīstamu teroristu grupa. Protokolā pēc tam tiek ierakstīts jebkas, ko viņi vēlas, piemēram, ka esi aktīvi piedalījies aizliegtā pasākumā, esi izkļūdzis lozungus, pat esi uzbrucis milicijas vai specvienību pārstāvjem, esi pretoties. Saprotiet, likumam nav nekādas nozīmes. Par aizturēšanu nevienam, ne radniekiem, ne kolēģam netiek ziņots, arī mums par aizturēšanu neļauj

stijis ziņojumu, mājās ierodas komisija pārbaudīt dzīves apstākļus, tiek rūpīgi izpētīti skapji, gultas, ledusskapis – notiek kaut kas līdzīgs kratīšanai. Tāda gīmene tiek uzskatīta par sociāli nelabvēlīgu, jo tā tagad paredz likums. Bērnu var izņemt no gīmenes un uz laiku ielikt patversmē, no gandrīz vienmēr tā arī tiek darīts. Likums atļauj bērnu atņemt pavisam, gadās arī tā. Ja apcietinājumā uz diennaktīm vai cietumā nonāk abi vecāki, tad reizēm varas iestādes apžēlojas un atļauj bērnu pieņemt radniekiem.

Viens no soda veidiem ir arī t.s. brīvības ierobežošana ar vai bez nosūtījuma. Ja brīvības ierobežojums ir bez nosūtījuma, cilvēkam ārpus sava darba laika ir jāatrodas mājās, viņš nedrīkst

žurnālistiem. Par baltkrievu žurnālistu stāstīto varētu vēl rakstīt ļoti daudz, bet galvenais ir zināt, ka tepat, otrpus Latvijas robežai, ir atgriezušies ļaunākie pagājušās gadsimta okupāciju stāsti, tikai bez svešas valsts armijas.

“Mēs nesamierināsimies!”

Baltkrievi ir pārliecināti, ka cilvēki notikušo vairs nekad neaizmirsīs un nepiedos. Lielie protesta gājieni nenotiek, jo varas iestādes ir iemācījušas ātri bloķēt visas ielas, protestētājus aizturēt, nerēķinoties ar to, cik smagi tos var ievainot. Cilvēki ir kļuvuši piesardzīgāki, ir atsevišķas nelielas akcijas, karogi, plakāti, uzraksti. Žurnālisti ir arī pārliecināti, ka strauji samazinās simpātijas pret Krieviju, tā vairs netiek uzskatīta par draudzīgu valsti, kuŗa varētu izglābt Baltkrieviju. Cilvēki ļoti atbalsta cits citu. “Kaut arī esam kļuvuši piesardzīgi, vairāk atbalstām viens otru, palīdzam, kā varam,” uzsver viena no sarunas žurnālistēm. “Jā, ir nodevēji un ziņotāji, bet tādi ir bijuši vienmēr un visur, viņu nav kļuvis vairāk”. Arī pārējie kolēģas viņai piekrit. Vaicāti, vai tuvinieki atbalsta viņu nostāju pret Lukašenko, viņi pamāj ar galvu, viena gan pasmaida un saka, ka vecmāmiņa reizēm jautā, kāpēc nevarot rakstīt to, ko Lukašenko vajag, – būtu gan nauda, gan mierīgāka dzīve, bet tas diez vai esot nopietni domāts. Tiesa gan, viena no kolēģām saka, ka sava darba un savas izvēles dēļ vairs nedzīvo kopā ar tuviniekiem, jo tie neatbalsta viņas izvēli: “Patiesībā viņi vairs negribēja ar mani pat tikties, jo negribot manis dēļ nepatīkšanas. Teica – ja zaudēsi darbu un citu vairs nedabūsi, tad kartupeļu maisu aizvedīsim. Bet vairāk neko negaidi, un mēs neko negribam dzirdēt. No mammas man ir izdevies noslēpt, kam strādāju, jo negribu viņu uztraukt.”

To, ka nekas var nemainīties vēl gadiem, un noteikti nemainīsies, kamēr pie varas būs Putins, baltkrievi sakās ļoti saprotam. Viņiem nav arī lielu illūziju, ka pat, aizejot Putinam vai Lukašenko, vietā uzreiz nesagaidīt normāli un demokrātiski domājošu cilvēku. “Ja Baltkrievijā nepavisam vairs nebūs iespējams dzīvot, brauksim prom. Jau tagad aizbraukuši ir ļoti daudzi. Ja nevarēsim aizbraukt, mēģināsim bēgt. Ideja par neatkarīgu un brīvu Baltkrieviju ir jāuztur, to var palīdzēt izdarīt diaspora,” viņi saka.

Atvadāmie ar cerību, ka vēl redzēsīmes. “Jūs esat tik ļoti cilvēki! Paldies jums visiem un Latvijai! Divas nedēļas beidzot varējām naktis mierīgi gulēt un atpūsties, justies kā cilvēki. Paldies!”

Minska, 21. gadsimts...

skaidro un reizēm pēc dažām stundām vai pat pēc dienas vai divām vienkārši atbrīvo, gan, protams, sastādot kaut kādus protokolus. Pēdējā laikā tiek atņemti arī telefoni, videokameras, diktofoņi, pat mašīnas. Pēc kāda laika, pat pēc mēneša, aparāturu var dabūta atpakaļ, bet reizēm tā ir bojāta. Aizvien biežāk aizturētajiem žurnālistiem tiek piemērotas aresta diennaktis. Ir bijuši gadījumi, kad žurnālistus notiesā cietumā uz vairākiem gadiem. Šobrīd cietumsodu uz vairākiem gadiem jau saņēmuši trīs Baltkrievijas žurnālisti, bet deviņi ir apcietinājumā un gaida tiesas sēdi. Liecinieki tiesās – ja tādi vispār tiek pieaicināti – bieži vien ir kaut kādi milicijas vai specvienību pārstāvji, nereti maskās, par kuŗu identitāti ne apsūdzētie, ne advokāti nevar pārliecināties, un, protams, viņi piekrit visam, ko tiesnesis saka. Advokātu šādās tiesas sēdēs nav vai arī tie ir valsts nozīmētie, kuŗi vispār nerunā un neko nedara, tikai sēž sēdēs. Strādāt var tikai Lukašenko režīma atzītie advokāti. Daļa Baltkrievijas advokātu ir aizturēti vai jau ir cietumā, daļa vairs nestrādā.

“Žurnālistu aizturēšana tagad publiskos pasākumos gandrīz nenotiek, jo nereti cilvēki mūs metas aizstāvēt. Mūs pastāvīgi izseko. Kad ar mašīnu dodamies prom no kāda pasākuma, mums seko trīs, pat piecas mašīnas –

nevienu informēt. Bieži vien mūs aizved uz citu pilsētu, atbrīvo naktī, un mēs ejam pa svešu pilsētu naktī, bez telefona, kuŗš atņemts, un domājām, kur mēs esam un kā tikt mājās,” stāsta kāda no žurnālistēm un piebilst, cik tas ir psiholoģiski smagi. Aizvien biežāk pie žurnālistiem ierodas naktī mājās, izlauz durvis un aiztur. “Pie mums hosteli, kur tobrīd dzīvojām, ieradās naktī, bet viņiem laikam nebija pavēles izlauzt durvis. Vispirms viņi zvanija pie durvīm, kad neatvērām, viņi izlauza durvju “actiņu” un ielaida piparu gāzi. Labi, ka tās koncentrācija nebija ļoti liela, mums kaut kā izdevās noturēties un neklepot. Viņi pagaidīja kādu laiciņu un aizgāja, nodomāja, ka neviena nav. Mums laimējās – ja būtu sākuši klepot, tad gan viņi droši vien būtu durvis uzlauzuši, un mēs būtu saņēmuši pēc pilnas programmas,” papildina cita kolēģa.

Situācija kļūst ļaunāka, gīmenēm atņem bērnus

Vienīgais Baltkrievijas naudas avots ir Krievija, tādēļ ekonomika grimst. Algas samazinās, cenas aug. Nesen ieviesa to importa preču aizliegumu, kuŗu ražotāji ir oficiālie Pasaules hokeja čempionāta sponsori.

Ja kādu no vecākiem aiztur neatļautā pasākumā vai arī kāds “labvēlis” ir par gīmeni uzrak-

doties nekur, pat uz veikalu. Pārbaudes var notikt un notiek arī naktīs. Ja kaut kādu iemeslu dēļ zvanu pie durvīm nedzird un tās neatver, tas ir pārkāpums un uzreiz tiek piemērota jau reāla brīvības atņemšana. Ja ierobežojums ir ar nosūtījumu, tas nozīmē, ka sodītais tiek nosūtīts darbā uz kādu ķīmijas kombinātu, uz mežcirti vai kādu citu fiziski smagu darbu. Darbam mežā var aizsūtīt arī gados vecākus cilvēkus, sievietes.

Cietumos attieksme ir kļuvusi klaji nežēlīga. “Ziniet, sākumā cietumsargi mēdza taisnoties, ka tikai dara savu darbu. Tagad viņi klaji nīrgājas. Pat ja kameras ir brīvas, tagad ierasta lieta ir likt 12 cilvēkus sešvietīgā kamerā. Dienas laikā nedrīkst ne gulēt, ne sēdēt uz gultām. Ja kamerā ir kāds mazs soliņš, tad uz tā pārmaiņus pēc kārtas kāds sēž, kamēr pārējie stāv kājās. Un tā visu dienu. Naktīs apgaismojums netiek izslēgts. Iemīlota cietumsargu “izklaide” ir pārpildīt kamerā, kuŗā jau tā trūkst gaisa, ko elpot, uz grīdas izliet spaini ar ūdeni, kuŗā atšķaidīts hlors – tas tiek darīts higiēnas nolūkos! Tika uzceltas arī koncentrācijas nometnes, bet tās neizmanto, jo informācija par to izplatījās arī ārpus Baltkrievijas. Bet tas, kas notiek cietumos, neatšķiras no Staļina un Hitlera koncentrācijas nometnēm,” skaidro viens no

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība “Laiks-BL”

MAF
Mediju atbalsta fonds

DAIGA
MAZVĒRSĪTE

(Turpināts no Nr. 17)

Tēvs runāja latgaliski, poliski, arī krieviski, ģimenē runājām latviski. Kad pienāca laiks iet uz skolu, angļu valodu es nezināju, jo ar ielas bērniem nebiju paguvus sadraudzēties. Brāļi mani ir kaitinājuši, ka vēl šodien neprotu ne angļu, ne latviešu valodu. Šeit, Latvijā, dzīvojot, protams, esmu iemācījies arī tādus vārdus, ko, Anglijā dzīvojot, nezināju. Savā pirmajā skolas dienā es pusdienlaikā no skolas aizmuku, jo nesapratu, ko viņi tur runā, un man viss bija svešs un ļoti nepatīka. Brāļi gāja citā skolā, es biju viens pats. Skola nebija tālu, satiksmes nekādas – atskrēju mājā, bet mamma paņēma aiz auss un aizveda atpakaļ. Tad pamazām ielauzījies angļu valodā. Paldies maniem kaimiņu bērniem – Sandrai Langai, es viņai nesu grāmatas uz skolu vēlāk, vecākajās klasēs, Moirai Bellai, Enijai Elderai, Džonam Mūnam. O, mums bija daudz spēļu – lēcām klasītes, spēlējām paslēpes, sitām bumbu. Paši novilkām badmintonu tīklu, ar lecamauklu lēca gan meitenes, gan puikas. Spēlējām “veikalos”, katrs bērns kaut ko paņēma no mājas, tās lietas pirkām un pārdevām, un vēlāk mamma brīnījās – kur palicis tas vai šitais? Protams, kā tad bez kovbojiem un indiāņiem – jājam ar koka zirzīņiem, man pat dzimšanas dienā uzdevināja siksnu ar pistoli. Tā bija viena no pirmajām dāvanām, atvesta no Kanadas. No mantīņām bija labi ja koka vilcieniņš. Arī zem eglītes Ziemassvētkos bija tikai zeķītes, vēlāk varbūt šlipse.

Tēvs sešos no rīta devās uz darbu, sešos vakarā bija mājā. Viņš pīpēja papirosus, tina pats savus ar *Golden Virginia* tabaku, no kuņas līdz šai dienai saglabājušās divas bundžas, vēlāk pārgāja uz pīpi. Viss brīvais laiks viņam aizgāja Daugavas Vanagiem. Kad biju pietiekami vecs, lai varētu būt patstāvīgs, mamma aizgāja strādāt – dabūja darbu fabrikā, kur gatavoja radiodeļaļas, tad jau vēl bija lampu radioaparāti. Viņai bija divi vārdi – Hermīne Alma, un angļu sabiedrībā viņa lietoja vārdu – Alma. Ar laiku mamma no mums dabūja iesauku – Komandante, jo darbā viņu paaugstināja, ieceļa par uzraudzi. Mammai bija jāpārbauda pārējo meiteņu darbu, oficiāli viņa skaitījās inspektore. Sākumā mammai tur visi bija draugi, bet līdz ar jauno amatu draugi pazuda. Nu vairs nebija Alma, bet *Bloody Alma* un *Bloody Foreigner*. Par šo apcelšanu mammai bieži nācās liet asaras, arī angļu valoda nebija tā labākā, – viegli viņai negāja.

Naudas nebija daudz, mums mājās nebija ledusskapja, tikai pieliekamais kambaris. Par automašīnu nemaz nerunājot. Atceros pirmo primitīvo veļas mašīnu, kuŗu dabūjām, – apakšā kūras gāze, augšā vārijās balļa, un mamma veļu berza uz deļa.

Un tikai mūsu Korbijas dzi-

Ar dziedātāju Eviju Martinsoni // Foto: Ingrida Punka

vokli pirmoreiz noskatījos, kā tad cilvēki taisa ēst. Arī mani lika pie kartupeļu mizošanas un citiem darbiem.

Mamma mums gatavoja brokastis, pusdienas, vakariņas. Pusdienās galdā lika sautētus cūkas pavēderi, atceros arī cūkas aknas, ko apvārtīja miltos, klāt ēdām kartupeļus. Prātā milzīgs katls ar lieliem gaļas gabaliem, kuŗā vārijās dārzenu zupa. Sasēdāmies pie galdā, katlu cēla galdā, un tēvs ņēma ārā gaļu, sagrieza, mamma lēja šķīvjos zupu.

Mūsu ģimenei maltīte vienmēr bijusi ne tikai ēdienreize, bet arī brīdis, kad varējām par visu aprunāties. Svētdienās pirmā ēdiena sarunas ritēja par reliģiskām tēmām, jo tikko bija noskaitīta lūgšana pie galdā. Otrā ēdiena laikā tika runāts par politiku, bet, kad pasniedza saldo, varēja pamelst arī par seksu. Man tad bija ātri jāpaēd un jādodas prom...

Katru ceturtdienu pie mums ar busiņu brauca latvieši, kas cepa un pārdeva īstu latvisku rupjmaizi, kuŗu ēdu kopš pašas bērnības. Ceturtdienās nāca arī zemnieki ar vistām un olām, viņiem bija vistu ferma kādu divpadsmit kilometru attālumā. Piektdiena varbūt bija mana laimīgākā diena, kad skrējām augšā pa kalnu uz Korbijas vieniņo *fish & chips* veikalu un atgriezāmies ar avīzē ietīto ēdienu, un mammai tā bija brīvdiena. Bija daudz pankūku, mannā putru, ķiseļu un buberta – mamma turēja godā latvisko virtuvi, kaut pašā Latvijā viņai nebija iznācis daudz taisīt ēst. Viņai bija brālis, kuŗš ar meningītu nomira triju gadu vecumā. Kas to zina, vai mammai tā īpaši kāds mācīja tās virtuves gudri-

nedabūtu saldo, un to man ļoti kārojās.

Kad dabūju pirmo kabatas naudu, tūlīt skrēju augšā pa kalnu uz pilsētu. Pirmais pirkums bija komiksi, un ļoti garšoja konfektes, kuŗas tad pārdeva no lielām burkā. Viena šķirne saucās “šokolādes eklērs”, man mīlākās bija – “lidojošie šķīvīši”, kam iekšā sorbets. Reiz stāvēja mammas maks, uzbriedis biezs no siknaušanas. Izvilku trīspensu gabalu, cerēdams, ka viņa nepamanīs, un tūdaļ aizskrēju uz konfekšu veikalu. Vakārā, atnākusi no darba, mamma tūdaļ manija, ka trūkst trīs pensu. Gudroju un nevarēju izgudrot, kā makā, kur tik daudz sikas naudas, var pamanīt, tik niecīgu iztrūkumu? Varbūt viņa ieraudzīja, ka esmu ticis pie konfektēm. Atkal dabūju pērienu. Vispār savā dzīvē esmu saņēmis daudz pērienu gan ar siksnu, gan žagaru no mammas un papa.

Nebiju tas paklausīgākais bērns. Atceros vienu svētdienu, kad mani sauca iekšā pildīt mājasdarbus, bet es negribēju nākt, jo biju aizrāvis rotaļās ar ielas bērniem. Sadusmojos un aizbēgu prom no mājām, skrēju prom kādus sešus kilometrus uz Bēnefildas pilsētu, kur dzīvoja Edīte, ar kuŗu agrāk pa nedēļas nogalēm biju spēlējis – man bija vienpadsmit gadi un vēl staigāju isās biksēs, mazskautu cepuri galvā. Lija lietūs, slapjš kā žurka piedauzīju pie viņu durvīm: “Esmu atnācis paspēlēties ar Edīti.” Edītes mamma piezvanīja policijai, jo mums mājās telefona nebija. Tolaik Korbijā dzīvoja sešsimt latviešu, un tikai diviem

bija telefons. Policists aizgāja uz mūsu māju, prasīja vecākiem, cik bērnu – esot četri. “Vai visi mājā? Ak, nē, – kur tad ceturtais?” Nav ne jausmas, ko vecāki atbildēja, bet tēvs sarunāja ar pažiņu mašīnu, lai aizbrauktu man pakaļ. Vakārā viņš teica: “Šovakar es tev nedošu pērienu, jo esmu noguris, bet rītā gatavojies!” To dienu atceros ļoti labi, biju satraukts par gaidāmo nopietno pērienu. Pārņācu no skolas mājā četros, tēvs – pussešos. Ieritinājos gultā, dzirdēju, ka paps nāk augšā pa kāpnēm un saka – “bikses nost!” Es lūdzos – “tētiņ, tētiņ, šodien es esmu noguris, vai nevaram rit?” Tomēr dabūju savus žagarus, kamēr brāļi blakusistabā skaļi smējās. Tagad manu tēvu cietumā ieliktu par vardarbību, bet patiesībā es domāju, ka stingriba bērnam nāk par labu. Skolā mums sīta ar lineālu pa pirkstiem, bet par nopietnākiem pārkāpumiem bija jāpieliecās, lai ar tāfeles koku varētu uzskaitīt pa pēcpusi. Mums bija ticības mācības stundas, uz kuŗām pulcējās visas klases kopā, bija jādzied himna *Good Save The Queen*, un es vienreiz neaizgāju, paslēpos. Pārzinis staigāja pa skolu, meklēdams bēglus, un toreiz mūs noķēra veselus sešus. Stāvējām direktora kabinetā, un pirmais dabūja sešus sitienus pa dibenu. Par laimi, bikses nebija jāvelk nost. Daži izmanījās biksēs ielikt burtnīcas, lai mazāk sāp, arī es laužīju galvu, kā izvairīties no pēriena. Saplēsu bikses pa vīli un sāku stāstīt, ka cauro bikšu deļi nevarēju iet pie citiem, jo pārējie bērni mani apceltu. Meli nelīdzēja vis, un tiku pie savām sešām reizēm tā vai tā. Un otrs pēriens sekoja no mammas – par saplēstajām biksēm. Man liekas, ka ģimenē no visiem brāļiem esmu saņēmis visvairāk pērienu, jo vaina nereti tika novelta uz mani. Vispār jau dzīvojām draudzīgi, daudz ko darīju kopā ar brāļiem Jāni un Andreju, piemēram, savācām no visas apkāmes vecos rīteņus un uztaisījām paši sev braucamos. Arī kartingus būvējām.

Ragaviņu, slīdu un slēpju gan mums nebija, Korbijā piedzīvoju tikai vienu zimu ar tik biezu sniegu, ko mūs sūtīja šķīpelēt nost no celiņiem.

Peldēties ar brāļiem braucām ar autobusu stāpā jūdzes uz kaimiņu pilsētu Keteringu, kur bija publiskais baseins – tas izlikās tik tālu! Un man bija kauns, ka neprotu peldēt. Tad slepus gāju vingrināties uz māla karjeru, kur vienā galā bija sakrājis ūdens. Uzliku piepūšamos uzročus uz rokām, un aiziet! Tur jau vairāki bērni bija noslikuši, bet man tik ļoti gribējās iemācīties peldēt. Kad mamma to uzzināja, protams, atkal bija pēriens. Reiz spēlējām ķerenes, brālis man skrēja pakaļ, es ielēcu baseina dziļajā galā un panikā sāku peldēt. Biju tik priecīgs, ka beidzot gados divpadsmit iemācījos...

Genriks Ritiņš ar Andreju uz pleciem, blakus – Hermīne

(Turpinājums 9. lpp.)

(Turpināts no 8. lpp.)

Skolā man ļoti nepatika ķīmija, matēmatika un fizika, tāpat kā šo priekšmetu skolotājs. Patika vēsture, ģeogrāfija, protams, mūzika. Man bija laba mūzikālā dzirde, sāku mācīties spēlēt klavieres, kuŗas vecāki nopirka. Varēju pat spēlēt bez notīm, un mamma mani aizsūtīja pie privātskolotājas – mis Ridlas, gaŗa auguma dāmas. Kādu laiku vingrinājos, ne tikai spēlēju, bet arī apguvu nošu rakstību, mūzikas ābeci, patika tīri labi, līdz vienu pirmdienu, kad bija jāiet uz klavierstundu, tai vietā aizgāju uz kino. Nākamajā dienā ar visu nošu somu pār plecu atkal devos uz kino, un trešajā tāpat. Mājas tāpat turpināju spēlēt, vecāki nenojauta par stundu kavēšanu. Tad sestdienas vakarā ar mammu iepērkamies universālveikalā, kad pamanām, ka tuvojas mis Ridla. “Mammu, mammu, ātri jāiet papum nopirkt tabaka, citādi veikalu aiztaisīs ciet,” es izmisīgi saucu un rāvu mammu iekšā. Taču no satikšanās ar skolotāju neizmuku: “Nu, kā manam dēliņam ar klavierēm iet,” mamma apvaicājās. “Nav ne jausmas,” atbildēja Ridla jaun kundze. Pērienu gan toreiz nedabūju, tēvs vien noteica – “ja tu neej uz stundām, tad nav vērts maksāt”.

Man tai laikā ļoti patika klasiskā mūzika, ko bieži klausījos arī pa radio. Aparāts stāvēja uz galdiņa, priekšā mammas austa sedziņa. Klausījos pilnīgi visas dziesmas, iemācījos no galvas, un man sagribējās kļūt par popdziedātāju. Patika *Everly Brothers*, *Black Is Black*, vēlāk aizrāvos ar *Herman's Hermit* un jo sevišķi Mariannu Feitfulu, kas savu pirmo dziesmu izdeva 1964. gadā, un kuŗai sekoju vēl šodien, tad nāca *Rolling Stones*. Mums un vēl daudziem televīzora nebija, kādu mūzikas pārraidi redzēju pie kaimiņmeitenes Sandras Langas. Pāpus teica – ja gribu televīziju, lai skatos pa logu ārā, un vecāki bērnu izglītībai nopirka Britu enciklopēdiju... Grāmatu lasīšana bija ļoti nozīmīgs vaļasprieks, bet mācīties gan man nepatika. Protams, izlasīju skolas obligāto literatūru, un daudz jālasa bija arī sestdienas latviešu skolā. Uz to mani aizveda, tiklīdz pārvācāmies uz Korbiju.

Sestdienas skola man likās kaut kas šausmīgs – it kā nepietiku ar piecām dienām parastā skolā, vēl sestdienā jāiet mācīties, kamēr mani draugi spēlējās. Atceros, literatūru mācīja Elfrīda Sirmāis kundze, vēl viena skolotāja bija Silvija Grigule. Man bija slikta atmiņa, bez špiķera nevarēju “novālet” no galvas gaŗos Plūdoņa un Raiņa dzejoļus un Brigaderes *Sprīdīti*. Traki gāja ar glītrakstīšanu, visiem burtiem bija jābūt pareizā slīpumā, un tai laikā bija jāmērc pildspalva tintes pudelītē, visu laiku jāuzmanās, lai tintes kleksis neuzkrīt burtnīcas lapai. Pirmās lodiņu pildspalvas bija arī krietni dārgas.

Sestdienas skolā mums mācītājs Arvīds Dzenītis mācīja ticības mācību, un reiz viņš izteica frazi: “Latvijas laikā es gāju no cietuma un cietumu,” un man bija tāds šoks! No vecāku stāstītā

biju iztēlojies, ka tā Latvija ir kaut kāda pasaku zeme, bet, izrādās, tur bijuši arī zagļi un citi nelieši, kas liekami cietumos. Starp citu, slavenais Kaupēns esot no Panemunes, manas mammas dzimtās puses. Sēdēju vienā solā ar Jāni Kažociņu, vēlāko Latvijas Satversmes aizsardzības biroja vadītāju, klasē bija vēl četras meitenes. Ar Jāni tikāmies arī mazskautos, pulciņa vadītājs bija viņa tēvs Indulis. Gājām pa mežiem, mācījāmies koku sugas, kā iekurt uguni. Mani brāļi gāja arī skautos, es paguvu apmeklēt tikai mazskautos.

Vietējie latvieši uzcēla savu draudzes namu pilsētas centrā, mamma bija ļoti aktīva *Vanadzēs*, tēvs bija Korbijas *Daugavas Vanagu* nodaļas priekšnieks, vēlāk visas Anglijas *DV* saimnie-

tas, kuŗš palika, un tā arī sākās mana ēst taisīšana. Pats pirmais ēdiens, ko es atceros, bija no plaucētās miklas. Izcepās tāds liels bumbulis, paņēmu tomātus, gurķus, uzvāriju olu, saliku to visu iekšā, un neko tik garšīgu mūžā nebiju ēdis. To gaŗšu atceros vēl šodien, toreiz ļoti lepojos ar sevi.

Skolā mums pusdienas bija lieliskas. Ēdamzālē mūs gaidīja uzklāti apaļi galdi, ap tiem krēsli – nu, gluži kā restorānā. Varēja sēsties apmēram astoņi cilvēki. Katram no mums bija uzservēti pusdienu galda piederumi, vidū stāvēja zupas terīne, no kuŗas cēlās smaržīgi garaiņi. Bija trauki ar siltu otro ēdienu, salātiem, desertu un dzērienu. No kopējā trauka katrs paņēma savu porciju, ar mums pie viena galda

nija, ka neredzu labi uz tāfeles rakstīto, un runāja par to ar manu mammu. Vēda mani pārbaudīt redzi, un doma par to, ka man būs brilles, dzina izmisumā. Negribēju, ka visi mani saukā par četraci. Mazas plastmasas brillītes ar apaļiem rāmjiem Džona Lenona stilā ar atsperi aiz auss no *National Health* varēja dabūt par velti. Tās lietoju tikai tad, kad kaut kas bija jāskatā uz tāfeles.

Gribēju dziedāt skolas kori, bet tur mani neņēma, kaut gan latviešu bērnu kori jau biju pieņēmts. To vadīja Roberts Zuika, un mēs ar kori aizbraucām uz Pirmajiem Latviešu dziesmu svētkiem Hamburgā 1964. gadā. Es vēl tolaik košāju nagus, pats nezīnu, kāpēc. Tas ieradums man sākās jau bērnībā, un mamma toreiz piekoduāja – “ja kodīsi nagus, nebrauksi uz Dziesmu svētkiem!” Tā nagus neesmu grauzis kopš tās dienas, izrādās, varēju izbeigt vienā mirkli.

Braucām uz Hamburgu ar prāmi, tad ar autobusiem, un – tavu trakumu – pa ceļam man sākās balss lūzums. Biju tik satriekts un nelaimīgs, jo Dziesmu svētki bija man liels sapnis, un bija paredzēts, ka dziedāšu bērnu rītā, kas apmeklētāju pieplūduma dēļ pirms sākuma bija jāpārceļ uz plašāku telpu. Par mierinājumu mani iecēla par mūsu dzīvojamās istabas vadītāju, tur bija divdesmit bērnu vienā telpā, es atbildēju par viņiem. Par šādiem latviešu braucieniem, protams, bija jāmaksā no pašu kabatas – arī tāpēc mēs dzīvojām ļoti taupīgi.

Kad mans brālis Juris sāka pats pelnīt, par pirmo algu viņš mums nopirka ledusskapi. Ar Juri vienreiz sanāca ļoti nelāgi. Man ļoti patika viena meitene klasē, Lorna Morgana, un gribēju uz viņu atstāt iespaidu, tāpēc uzdāvināju daļu no Jura sakrātās seno monētu kolekcijas. Neatceros, vai atkal dabūju pērienu, bet daļa no kolekcijas glabājas pie mums vēl tagad.

Kad man palika četrpadsmit gadu, drikstēju dziedāt arī Roberta Zuikas vadītajā viru kori. Mans tēvs nedziedāja, viņam nebija laba balss, un, pat ja būtu, viņš nedziedātu – nebūtu laika. Viņš bieži brauca uz Londonu saistībā ar *Daugavas Vanagiem*. Ļoti maz laika ar tēvu kopā esmu pavadījis.

Korbijas draudzes namā tika rīkoti dažādi pasākumi – svētki, par godu svināmām dienām, arī dažāda rakstura koncerti – ar garīgo mūziku, latviešu dziesmām, arī mums, skolniekiem, šad tad bija jāskaita dzejoļi vanadzū rīkotajos mielastos. Bija arī ballītes, un man ļoti patika dejot, modē bija fokstrots, tad nāca tvists un rokenrols – gribēju taču kļūt par popzvaigzni! Turklāt manai mammai bija krustmeita Angelika, kuŗu sestdienās, pirms latviešu skolas, vajadzēja vest uz baleta stundām. Sēdēju, skatījos, kā viņa ar bērniem dejo, un arī par to bija jāmaksā. Skolotāja teica – “ja jau tu maksā, tad nāc piedalies!” Tā arī sāku mācīties dejot baletu. Bijām divi puīši – Robins un es, esmu dejojis arī skolnieku vakarā. Vienā dejā biju Tarzāns, komponistu un mūziku gan īsti neatceros. Man bija vienpadsmit

gadus, un mamma noteikti nāca skatīties, kā es deju. Par to, ka deju baletu, citi puikas, protams, apcēla, tā arī pamazām šo nodarbošanos pametu.

Korbijā no 1960. gada darbības deju kopa Pērkonītis, to izveidoja bijušie skauti un gaidas, par deju iestudētāju pieaicinot Ināru Fafroti. Kopu vadīja Alda Tālberga, dejoja kādi seši, septiņi pāri, arī mani brāļi. Es arī gribēju dejojot, bet biju par mazu. Skolotājs Viktors Grigulis ierosināja, lai savācu bērnus savā vecumā, tad tikšu pie dancošanas.

Strādāju arī pie Daugavas vānagiem kā kurjers. Nu, nebiju jau es nekāds palaidnis, bet gan čakls, ļoti izpalīdzīgs puika. Pēc paša vēlēšanās ļoti daudz palīdzēju Vānagiem un Vanadzēm, neviens mani nespieda to darīt. Telefonu nebija, mans vienīgais transporta līdzeklis – divritenis. Sēdos uz tā un izbraukāju visu Korbiju, kad bija kādas ziņas jānodod – sametu zīmītes pastkastītēs. Tā arī toreiz, pa visu pilsētu sameklēju latviešu pusaudžus, lai varētu izveidot Mazo Pērkonīti – tas ir mans nopelns. Nebija tādu pastāvīgu pāru, manas meitenes mainījās – Ingrida, Gundega, Tamāra, Laima jau aizgājusi mūžībā... No puīšiem Andris, Gunārs... Korbijas drēbnieks uzsuva mums tautastērpus, un mana mamma tos izšūva ar skaistiem latvju rakstiem. Man divi tautas tērpi vēl saglabājušies. Mamma arī auda spilvenus, sedziņas, ļoti daudz prievīšu, mums mājās stāvēja stelles. Kreklus tautastērpiem mums atsūtīja no Latvijas, mammas radi Panemunē. Dejojām tautasdejas, uzstājāmies draudzes namā un citur, ne tikai latviešu sabiedrībai. Atceros, reiz dejojām Esekssas hercoga atkāzās.

Pateicoties dejām, tiku vaļā no ekzēmas, kas man bija aiz ausīm un uz ceļiem, un tāpēc man ļoti nepatika valkāt isās bikses, kas bija obligātas līdz gadiem vienpadsmit. Tas varēja būt 1965. gadā, kad ar deju kopu aizbraucām uz Grieķiju, Korfu salu, kur ne tikai atpūtāmies, bet arī uzstājāmies vairākās viesnīcās, kur mūs par velti baroja. Jau pirmajā dienā uzkāpu uz maza akmeņiņa un bišķi izmežģīju kāju. Grieķiem bija visādi dzērieni – *metaksa*, *ouzo* – anīsa degvīns, *recina* – jauns neizturēts vīns. Un, kad esi “iemetis”, vari dejojot pat ar izmežģījumu, nesāp nekā! Katru dienu gājām uz jūru peldēties. Vienreiz izbraucu pat ar kaitbordū aiz laivas ar visu savu pagīrās sāpošo galvu. Brillu nebija, neko apkārt neredzēju, tā arī paliku no mūsējiem vienīgais, kas šo sporta veidu izmēģināja. Bet, kad atgriezās Anglijā, mana ekzēma bija pazudusi. Pirms tam gāju pie dažādiem ārstiem, nekādas ziedes man nelīdzēja, līdz Vidusjūras ūdens mani izārstēja.

Kopā ar *Pērkonīti* bijām 1970.

(Turpinājums sekos)

Mārtiņam patik šovi // Foto: Ingrida Punka

cības daļas pārzinis. *Daugavas Vanagi* draudzes namā bieži rīkoja ballītes, un es mammai bieži palīdzēju, kad viņa uz latviešu sarīkojumiem cepa tortes. Tās viņai padēvās izcili, tāpat kā pārējā beķereja – kļiņģeri, pirāgi. Mājās pie tortēm tikām vienīgi uz jubilejām, pīrāgus dabūjām biežāk. Mēs, visi četri brāļi, bijām naski uz pīrāgu čiepsanu, tiklīdz to brīnišķīgo smaržu dabūjām saost. Mamma vienreiz pildījumā ielika nevis speķi, bet piparus – par mācību, lai nezog. Aizskrien pirmais, paķer karstu, nokož, izspļauj, bet – neies jau pārējiem brāļiem stāstīt. “Ai, mammai atkal lieliski pīrāgi”, un visi viens aiz otra dabūjām to pašu piparoto mācību!

Kad tapa tortes, visi mukām, kur kuŗais, jo visa putošana un maisīšana notika ar rokām, un mammai vajadzēja palīgus. Es, kā jaunākais un dumjākais, biju

sēdēja arī skolotājs. Pusdienu pārtraukums bija apmēram stundu gaŗš, varējām ēst mierīgi, ar baudu, pie viena atpūtāmies no rīta cēliena mācībām. Katru dienu uz galda bija citādi ēdieni, tāpēc skolas pusdienas ļoti gaidīju.

Pirmskolā gāju divus gadus, tad pamatskolā četrus gadus – tā bija cita ēka, kuŗā jau bija mācījušies mani brāļi, un Rītiņus tur zināja. Tad vēl pieci gadi *Exeter School*. Interesanti, ka mana skola ir mani sameklējusi un pirms dažiem gadiem uzaicināja uzstāties ar referātu.

Skolā bērniem deva bezmaksas pienu, kastu nešana bija uzticēta man – bija jāpaņem kaste un jāsadala stikla pudelītes bērniem klasē. Reiz man nokrita kādas trīs pudeles, tad mani atcēla no šī darba, par ko biju bēdīgs. Divpadsmit gadu vecumā sāku nesāt brilles. Skolotāja ma-

AKKA/LAA

Darba radīšanai izmantots AKKA/LAA stipendijas finansējums

3x3 pavasaris un vasara Lai nepazustu kopības izjūta

Kuŗam gan tik ļoti negribas satīkties klātienē!? Rēgulāri runājoties zoom un lolojot cerības, ka šovasar lielākā vai mazākā pulkā būs iespējams satīkties, 3x3 organizatori kaļ dažādas idejas.

3x3 Latvija

Latvijas 3x3 padome apspriedusi dažnedažādus variantus, kā nepazaudēt saikni ar visiem 3x3 ļaudīm, īpaši tik svarīgā brīdī kā šis, kad aprit 40 gadu kopš trīsreiztrīs kustības rašanās Gaŗezera, ASV. Pašlaik diemžēl nevaram satīkties kuplā pulkā Latvijas 3x3 saietos Kalnos un Mal-tā; tie pārcelti uz nezināmu laiku. Bet kaut ko darīt varam! Lūk, kādas ir ieceres.

Pirmkārt, darboties un visus aicināt tikties zoom. Par to informācija būs atrodama 3x3 Fa-cebook kontā. Jau no 7. aprīļa notiek trešais ģimeņu seminārs, ko vada Līga Ruperte un Māra Tupese, un kas ilgs sešas nedēļas. Pēc tam plānots seminārs par savstarpējās saziņas uzlabošanu *Vai tu mani dzirdi?*

Otrkārt, 28. augustā Bauskas pils parka estrādē iecerēts rīkot 3x3 salidojumu. Tajā plānotas

dažādas aktivitātes, darboties ievirzū teltīs, būtu izstāde utt.

Lai būtu kopības izjūta, iecerēta virtuāla saslēgšanās ar latviešiem no citām zemēm.

Treškārt, vakara izskaņā pirmizrādi piedzīvos Montas un Ar-manda Jakovelu veidotā piln-metrāžas dokumentālā filma *Trīsreiztrīs*. Noslēgumā, protams, danči.

Ceturtkārt, top aplikācija par 3x3, ar kuŗas palīdzību intere-senti varēs apmeklēt vietas Lat-vijā, kur notikušas nometnes un saieti, meklējot zīmīgus punktus un pildot uzdevumus.

Un, piektkārt, tapis viegli pār-skatāms, saturā vispusīgs un krāšņš buklets par 3x3. To var aplūkot www.3x3.lv.

Uz tikšanās virtuāli vai klā-tienē (vai abējādi)!

Daiga Bitiniece,

Latvijas 3x3 padomes locekle

3x3 ārzemēs

Īrijas 3x3 darba grupa cītīgi strādā, lai arī šogad mēs visi varētu sanākt kopā saietā. Tā kā joprojām vēl dzīvojam pandē-mijas apstākļos, šī gada Īrijas 3x3 notiks virtuālajā vidē no 15. līdz 20. augustam. No rīta

paredzētas nodarbības bērniem, pēcpusdienā dažādas praktiskas ievirzes, vakarpusē ievirzes, kuŗu laikā rokas varēs atpūsties. Būs arī 3x3 teātris, pusdienu ga-tavošana un jauniešu klubs. Tā kā šī gada saieta tema ir Ceļš, katru vakaru tiksīmies ar kādu interesantu cilvēku, kuŗš stāstīs par savas dzīves ceļu. Saiets vir-tuālajā vidē ļaus piedalīties ik-vienam, lai arī kuŗā pasaules malā mēs atrastos.

Anglijas angļu valodas 3x3 nometnes pārstāve Ingrīda Dže-riņa:

Šogad, ja noteikumi atļaus, nometne notiks klātienē. Taču visām nodarbībām būs zoom saite, lai var piedalīties arī tie, kuŗiem veselība neatļaus būt Straumēnos.

Lieliski izdevās 3x3 rīkotā Lieldienu nedēļa ar virtuālām ballēm, kafējnicām, sēklu stādīšanas darbnīcu, bērnu telpu kempingu un, protams, olu krāsošanu un kaujām. Trūka tikai šūpoles!

Zane Kaŗotniece,

Īrijas 3x3 vadītāja

Tāpat kā pārējie 3x3, arī Zie-meļamerikas nometnes Gaŗeze-

rā, Katskiļos (ASV) un Tērvetē (Kanadā), plāno savas programmas zoom vidē. Gaŗezera un Katskiļu nometne notiks no 8. līdz 21. augustam. Iecerētas ir gan praktiskās, gan

teorētiskas ievirzes. Tērvetes nometne notiks septembrī.

Austrālijas 3x3 gatavojas rīkot saietu 2022. gada janvārī, vieta un laiks tiks paziņoti vēlāk.

Līga Ruperte,

3x3 globālā koordinātore

Latvijas valsts atbalsts diasporas skolām

Šogad diasporas latviešu skolām Eiropā un kaimiņreģionā bija pieejams Latviešu valodas aģentūras (LVA) finansējums no Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) budžeta programmas "Valsts valodas politika un pār-valde" 104 580 EUR apmērā.

Konkursam "Diasporas skolu finansiālā atbalsta nodrošināšana Eiropā" bija aicinātas pie-teikties latviešu diasporas skolas Eiropā un tās kaimiņreģionā, tajā skaitā Gruzijā, Turcijā, Balt-krievijā un Ukrainā. Pēc pieteiku-mu formālās un saturiskās at-bilstības izvērtēšanas Komisija apstiprināja piešķirumus 34 skolām kopā 95 717 EUR apmērā. Tā sadalē izvērtēja skolu darbību, pieredzi, pieteikumu pama-totību un patiesīgumu, kā arī izdevumu lietderību un samē-rīgumu, šajā Covid 19 pandē-mijas laikā atbalstot gan skolu klātienē, gan attālinātu mācību darbu atbilstoši situācijai mītnes zemē.

Diasporas skolas saņems līdz-financējumu klātienē mācību telpu īrei, apdrošināšanai, mācību līdzekļiem un materiāliem, kancelejas precēm, kā arī citiem ar mācību procesa nodrošināšanu saistītiem izdevumiem. Pēc 2020. gadā ļoti veiksmīgi aizva-dīta pilotprojekta tiek sniegts arī atbalsts kvalificētu pasniedzēju darbam interešu izglītībā latviešu valodā, kas papildina skolas pamatdarbu ar pievilcīgām un mūsdienīgām nodarbībām, pie-

mēram, robotikā un program-mēšanā.

Financējuma daļa 6363 EUR apmērā tika novirzīta jaunu iz-glītojošu pilotprojektu izveidei skolu darbības atbalstam, kā arī tika iezīmēts "inkubācijas fonds" 2500 EUR apmērā, kas paredzēts topošajām diasporas skolām, un tam jāpiesakās ne vēlāk kā līdz 1. jūlijam.

"Latvijas valsts ilggadējais at-balsts diasporas skolu darbībai ir latviskās izglītības mugurkauls ārvalstīs, kas balsta ģimeņu un diasporas kopienu rūpes par latviešu valodas un piederības kopšanu daudzvalodīgā vidē. At-balsts ir īpaši nozīmīgs Covid-19 laikā, kad skolām daudzviet jā-pāriet uz attālinātu darbu un kad ģimeņiem ir jauni izaicinājumi," uzsver ELA prezidija priekšsēde Elīna Pinto.

LVA ir tiešā pārvaldes iestāde, kuŗas darbības mērķis ir veicināt latviešu valodas – Latvijas Republikas valsts valodas un Ei-ropas savienības oficiālās valodas – statusa nostiprināšanu un ilgtspējīgu attīstību. Viens no aģentūras uzdevumiem ir sniegt atbalstu latviešu diasporai ār-valstīs latviešu valodas apguvē un valodas saglabāšanā.

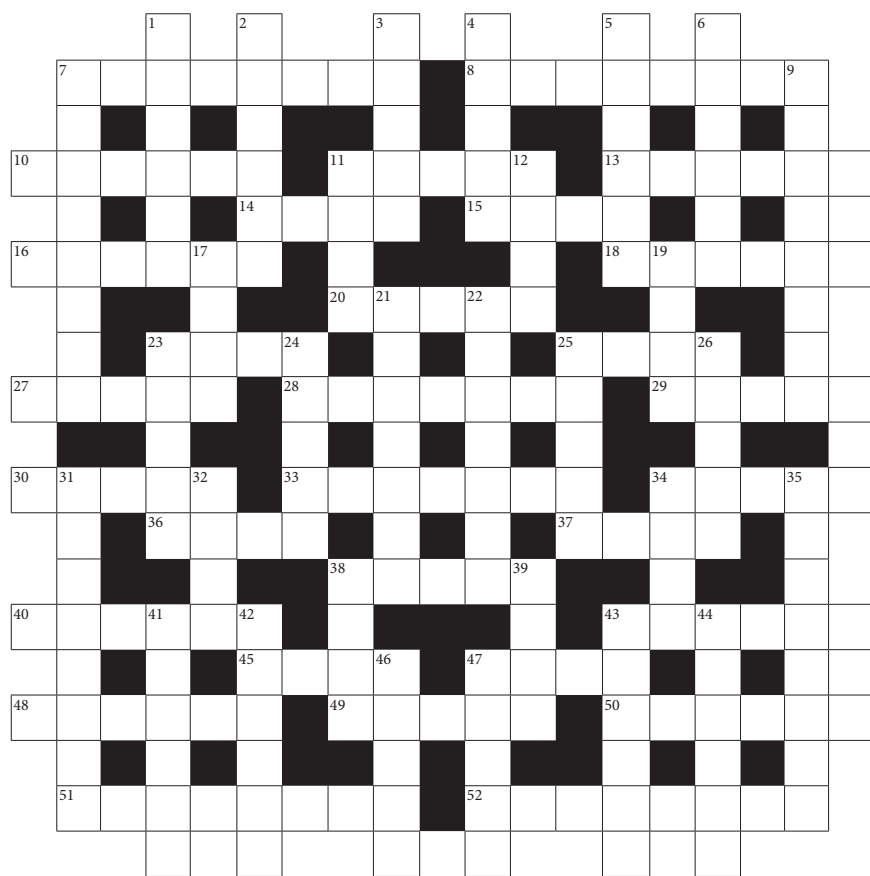
Ar detalizētiem konkursu re-zultātiem iespējams iepazīties LVA mājaslapā www.valoda.lv un ELA mājaslapā www.ela.lv

Aija Otomere,

LVA diasporas projektu koordinātore

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

Eiropā. 11. Indīgas čūskas. 12. Japāņu nacionālais sporta veids. 17. Ceļš pilsētā. 19. Agrākā Latvijas naudas vienība. 21. Medicīniska iestāde. 22. Zinātnieks. 23. Žirafu dzimtas dzīvnieks. 24. Pirmdzīvnieks. 25. Blāva, nespodra. 26. I. Kālmāna operete. 31. Zinātne par runas mākslu. 32. Ļoti veca. 34. Trauks maizes mīklas gatavošanai. 35. Elektronu lampas ar četriem elektrodiem. 38. Precis iesaiņojums. 39. Indiāņu ciltis Peru 11.-13.gs. 41. Gājiens šaha spēlē. 42. Mēbele. 43. Franču komponists (1862-1918). 44. Peldēšanas stils. 46. Sievietes vārds (majā). 47. Kanadas galvaspilsēta.

Līmeniski. 7. Pilsēta Vidzemē. 8. Kūrortpilsēta Krievijā, Stavropoles novadā. 10. Igaunijas šachists (1916-1975). 11. Mīlas dievs sengrieķu mitoloģijā. 13. Daudzkrāsains. 14. Virieša vārds (*aprīlī*). 15. Strādāt ar stēlēm. 16. Sarikojumu deja. 18. Sērskābes dubultsāls. 20. Sporta veids. 23. Donavas pieteka. 25. Stāvoklis šaha spēlē. 27. Suņu šķirne. 28. Cienijama precēta sieviete senajiem romiešiem. 29. Būvkonstrukciju elementi. 30. Audums. 33. Kārekli, kas rotā rokassprādzi. 34. Izdevniecība Rīgā. 36. Rožu dzimtas koks. 37. Augsti divriči Vidusāzijā. 38.

Pilsēta Kurzemē. 40. Likteņa dievietes sengrieķu mitoloģijā. 43. Senegalas galvaspilsēta. 45. Upe Turcijā, Gruzijā, Azerbaidžānā. 47. Apdzīvota vieta Talsu novadā. 48. Rakstnieka E. Virzas istais uzvārds. 49. Mongoļu zemnieki, lopkopji. 50. H. Ibsena drāmatiskā poēma. 51. Ietekmēt indivīda garīgo attīstību. 52. Vērtspapīrs - parādzime.

Stateniski. 1. Blīvs, ciets māls. 2. Juridiskās valsts iestādes. 3. Kalnu sistēma Turcijas dienvidos. 4. Visspožākā mazā planēta. 5. Bezdarbīga, nekustīga. 6. Tunisijas galvaspilsēta. 7. Apdzīvota vieta Pļaviņu novadā. 9. Valsts

Krustvārdu mīklas (Nr. 17) at-risinājums

Līmeniski. 1. Vēlāk. 4. Pļava. 6. Atlanta. 7. Rakstīt. 8. Plekste. 10. Blaumanis. 13. Alabama. 15. Aramiss. 17. Gušļi. 19. Statisti. 20. Druvienu. 21. Skara. 23. Ga-rants. 26. Klaušas. 29. Tarantuls. 30. Aipetri. 31. Apogejs. 32. Ka-riess. 33. Elama. 34. Apašs.

Stateniski. 1. Vakanta. 2. Ka-talpa. 3. Kazemāts. 4. Paprika. 5. Alsviķi. 7. Rumba. 9. Engrs. 11. Kantilēna. 12. Karavelas. 14. Lietuva. 16. Spānija. 17. Glikis. 18. Indra. 22. Ārenskis. 23. Grīva. 24. Recepte. 25. Statika. 26. Kallasa. 27. Šerbetis. 28. Sials.

Uz salas Daugavā pie Kokneses top Likteņdārzs – gaišas atceres vieta, kur svinēt latviešu tautas izturību un spēku. Tas ir arī Tavas ģimenes un dzimtas Likteņdārzs, veltīts visiem latviešiem, kas 20. gadsimtā gājuši bojā vai cietuši svešu varu dēļ. Likteņdārzs top kopdarbībā un par ziedojumiem, tā atbalstītāju skaits jau pārsniedz 500 tūkstošus. Mūsu nākamais lielais kopdarbs — uzcelt Saieta namu! **Palīdz! Ziedo!**

Nodibinājums "Kokneses fonds"
Adrese: Lāčplēša iela 75B, Rīga, LV-1011, Latvija
info@koknesesfonds.lv

Ziedojumiem EUR:
AS "Citadele banka"
Konts: LV94PARX0015211160001
SWIFT: PARXLV22

Starptautiskajiem ziedojumiem USD:
USA CITIBANK, N.A., NEW YORK
Konts: 36392149
SWIFT/BIC: CITIUS33

Vairāk informācijas www.likteendarzs.lv

IN MEMORIAM

Atvadu vārdi mācītājam Mārtiņam Urdzem (27.08.1960. – 23.04.2021.)

23. aprīlis atnesa sēru vēsti – pēc slimības pēcpusdienā Dieva mierā aizsaukts Liepājas Krusta evaņģēliski luteriskās draudzes un LELB Saraiķu draudzes mācītājs un Liepājas Diakonijas centra vadītājs Mārtiņš Urdze. Drosmīgs, krietns un godīgs Dieva vīrs. Garīdznieks, kuŗš no visas sirds rūpējās par cilvēkiem ne tikai garīgi, bet arī praktiski.

Mārtiņš Urdze dzimis 1960. gada 27. augustā Vācijas ziemeļrietumu pilsētā Oldenburgā trimdas latviešu garīdznieku ģimenē. Viņa tēvs Paulis Urdze kalpoja par mācītāju Oldenburgas apkārtnē un onkulis Jāzeps Urdze – par garīdznieku Bonnā. Arī Mārtiņa māte Gita Putce – mācītāja, kalpoja Bredfordas, Lidsas un Mančestras draudzēs Anglijā. Tāpēc ir tikai pašsaprotami, ka Mārtiņš Urdze par savas dzīves ceļu izvēlējās teoloģiju. Pēc studijām Vācijas teoloģiskajās augstskolās 1990. gada 26. augustā viņš tika ordinēts par mācītāju.

1995. gadā garīdznieks pārcēlās uz Latviju, kur uzsāka diakonijas darbu un vēlāk kļuva par mācītāju Liepājas Krusta evaņģēliski luteriskajā draudzē.

2016. gadā mācītājs ar savu draudzi izstājās no Latvijas Evāņģēliski luteriskās baznīcas (LELB), tā izsakot protestu pret tās lēmumu neļaut par mācītājam ordinēt sievietes.

2017. gadā Mārtiņš Urdze par ieguldījumu, organizējot un vadot sociālos projektus cilvēkiem ar īpašām vajadzībām un viņu integrāciju sabiedrībā, saņēma goda titulu "Gada liepājnieks". Īsi pirms svinīgās ceremonijas viņš žurnālistiem paudis: "Palīdzēt citiem – tas saistīts ar manu ticību. Esmu kristietis un uzskatu, ka Dieva mīlestību jāapliecina ne tikai ar vārdiem, bet arī ar darbiem – palīdzot cilvēkiem, kuŗiem ir grūti, lai arī viņi var piedzīvot kaut ko labu."

M. Urdze arī uzskatīja, ka ikviens pārbaudījums cilvēkus dara stiprākus: "Tiesa, pie šāda secinājuma nonākam tikai tad, kad grūtībām esam izgājuši cauri. Esot jezgā, reizēm ir grūti saskatīt labo. Ceru, ka vecumdienās, atskatoties, varēšu pateikt: jā, tam visam bija jēga."

Kaut arī piedzīvot vecumdienas Tev netika lemts, taču – jā, Mārtiņ, Tavai nesavtībai un darbam cilvēku labā bija jēga! Par to Tev sirsniņš paldies!

Garīdznieks Valters Korālis par savu amata brāli, mācītāju Mārtiņu Urdzi saka šādi:

"Mācītāju Mārtiņu Urdzi sastapu vēl tad, kad mēs abi bijām LELB (Latvijas Evāņģēliski luteriskā Baznīca Latvijā) mācītāji un garīgās amatpersonas. Tad es biju Nekustamā īpašuma un Finanču komisijā, arī Prezidijā. Vēlāk, 2008. gadā, mani un LELB ceļi šķīrās – es kļuva Latvijas pirmais un šobrīd vienīgais privātprakses mācītājs ārpus reliģis-

Mācītājs Mārtiņš Urdze // Foto: Dāvids Birulis

kām vai sabiedriskām organizācijām. Toties Mārtiņš Urdze mīnētajā reliģiskajā organizācijā palika ilgāk – ar naivu un brīžam ar donkihotisku ideālismu un cerību, līdz sāka saprast realitāti attiecībā uz dažu vadītāju personības kulta iezīmēm un citām ne visai cildināmām bijušās reliģiskās organizācijas pazīmēm, tāpēc izvēlējās LEBāL (tagad tās nosaukums ir LELBP – Latvijas Evāņģēliski luteriskā Baznīca Pasaulē). Tikmēr es turpināju un turpinu savu iesākto, viņš – savu. Šad un tad, kaut retāk, bet sazinājāties. Mārtiņš bija labs sarunu biedrs. Taisnprātīgs, brīžam ļoti spītīgs, toties mērķtiecīgs un enerģijas pilns. Ne tikai runās, bet vairāk darbos.

Viņš prata klausīties. Tā ir prasme, kas piemīt retam mūsdienu garīdzniekam. Viņu pavisam noteikti varēja pieskaitīt latviešu inteliģences pārstāvjiem. Mārtiņam ne pārāk patika apmeklēt teologu konferences ar lielu "izrunāšanos", labāk atrasties savā "darba druva", kur viņš kopā ar Pestītāju Jēzu Kristu noliecās pie pašiem zemākajiem un atstumtākajiem sabiedrības locekļiem. Cik esmu dzirdējis vai lasījis, Mārtiņš Urdze savos sprediķos netiecās pēc pārlieku lielas gudrības izklāstiem vai garīgas aizgrābtības atklāsmēm, bet sludināja Kristus vienkāršību. Turklāt tas notika ne tik daudz vārdos, cik ar paša piemēru – darbos.

Kad gadījās sastapt Liepājas cilvēkus, viņi allaž izteica nožēlu par to, kas notika kopējās baznīcas (LELB) un vietējās draudzes "mantas dalīšanas" jeb īpašumtiesību strīdā, kā rezultātā bieži vien tika sašķelta Latvijas luterāņu sabiedrība. Taču arī šajā ciņā Mārtiņš palika mazākumā, t.i., vietējās draudzes pusē. Ja tiesām lemts zaudēt, tad lai tas notiktu ar cieņu un mieru nesalīdzināmā juridiskā un finansiālā pārspēka priekšā. Šī iemesla dēļ viņu var pieskaitīt pašiem drosmīgākajiem mūsdienu Latvijas mācītājiem.

Es jūtos konservatīvāks daudzās teoloģiskajās un garīgi

viem panākumiem Kurzemes un visas Latvijas mērogā, visi, kas bijām viņa laikabiedri vai amata brāļi (arī amata māsas), varējām būt liecinieki – ar kādu pazemību un vienkāršību viņš pieņēma savas dzīves spožāko pusi – mācītāja amata darba panākumus. Ne visi garīdznieki ar mierīgu prātu spēj pārdzīvot savas *zvaigžņu stundas*...

Liepājas pusē mācītāju Mārtiņu Urdzi pazina vislabāk. Viņš bija izteikts "strādnieku kvartālā" mācītājs, kuŗam maz interesēja baznīcas augstās liturģijas "uzvedumi". Viņš dzīvi svinēja kopā ar tiem, kuŗi tieši darba dienu vakaros iegriezās Draudzes namā, lai kaut ko palūgtu vai dalītos. Un viņš dalījās līdzī. Gan ar sev no Dieva uzticēto laiku, gan ar talanta izpausmēm, ko tikai pavisam nedaudz ieskicēju un pieminu kā cienījamu personību un savu un mūsu visu laikabiedru. Lai liepājnieki, kurzemnieki un visas Latvijas cilvēki turpinām labāko no viņa iesāktā!"

Lāsma Gaitniece

Liepājas Krusta evaņģēliski luteriskās draudzes nams // Foto: Karīna Krieviņa

MATISS KUKAINIS ADVOKĀTS AR TIESĪBĀM ASV UN LATVIJĀ.

- Mantošana.
- Īpašuma pirkšana un pārdošana.
- Meža apsaimniekošana un pārdošana.

Valņu iela 3, Rīga, LV-1050
matiss@sk-legal.com
+371 28390346

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā

Cena – 1,15 eiro
par cm² ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
 - Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, – 15 % no parastās cenas.
 - Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, – 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM:
• 0,60 eiro par 1 cm² ierāmējumā.
SĒRU SLUDINĀJUMS:
• **NB! 60 eiro**

Pasta adrese:
Ģertrūdes iela 27
Rīga, LV - 1011
Tālrunis + 371 67326761
Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:
Pirmdien – 9-17
Otrdien – 9-17
Piektdien – 9-13

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.
Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija:
Ģertrūdes iela 27, Rīga, LV-1011
(Darba laiks P,O: 9-17, Pk.: 9-13)
Tāl. (redakcijā) +371 67326761,
+371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

ABONEMENTA MAKSA:

Brīvās Latvijas digitālo versiju
varat pasūtīt tāpat kā līdz šim.
• par 12 mēn. (48 nr.) EUR 55 (550 SEK)
• par 6 mēn. EUR 30 (300 SEK)
• 1 nedēļu EUR 2 (20 SEK)

To varat izdarīt caur Brīvās Latvijas
mājaslapu: <http://www.brivalatvija.lv/abone-interneta>.

Izdrukājot iespējama krāsaina versija.

Tiem Brīvās Latvijas lasītājiem,
kuŗi tomēr vēlas lasīt avīzi drukātā versijā,
piedāvājam pasūtīt Amerikas
latviešu avīzi *Laiks* – tie paši 48 numuri
gadā, 20 lappuses, to skaitā 8 lpp. tās
pašas, kas kopš 2001. gada bijušas kopīgas
abām avīzēm.

Iespēja saņemt *Laiku* pa gaisa pastu
no ASV.

- par 6 mēn. – EUR 186
- pa parasto pastu no Latvijas – 6 mēn.
EUR 86

Dāvanā *Laika* Mākslas kalendārs 2021!

Samaksa: naudu ieskaitot SIA VESTA-LK kontā:

AS SEB banka, kods UNLALV2X,
nr.: LV80UNLA0050016243516,
ar piezīmi BL

un norādot vārdu, uzvārdu un adresi.
Latviešu organizāciju un **privātie
sludinājumi** maksā EUR 6,- par 10 mm
augstu vienslejiņā platumā aizņemtu
telpu. **Sēru sludinājumi** (10,6 cm x 7 cm)
EUR 60,-

Komeriālie sludinājumi EUR 12
par 1 slejas cm.
Atlaides atkārtotām reklāmām.

Ar autora vārdu, iniciāliem vai
sevēru parakstītos rakstos izteiktās do-
mas nav katrā ziņā arī redakcijas do-
mas. Par līdzstrādnieku honorāriem
nepieciešama iepriekšēja vienošanās.
Par publikācijās minēto faktu precizitāti
atbild autors.

Lūdzam ziedojumus iemaksāt:
Biedrības *Laiks-BL* kontā –
SEB Banka,
nr.:LV60UNLA0050018705154

SPORTS

SPORTS

SPORTS

SPORTS

APKĀRT HOKEJA RIPAI

Daugavas stadiona ledus treniņu hallē sāks ledus saldēšanas process, neskatoties uz to, ka projekts vēl nav nodots ekspluatācijā, pastāstīja Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) valsts sekretāra vietnieks, Sporta departamenta direktors Edgars Severs. Viņš atklāja, ka *Daugavas* stadiona ledus treniņu halle nodošana ekspluatācijā, visticamāk, varētu notikt piektdien, 7. maijā. Taču paralēli ir sāks arī ledus saldēšanas process, un ar to "viss šobrīd izskatās ļoti labi".

Daugavas stadiona treniņu halle būvniecības procesā 8. maijā

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests (VUGD) sagatavojis negatīvu atzinumu par *Daugavas* stadiona ledus treniņu halle atbilstību ugunsdrošības prasībām, apliecināja VUGD preses pārstāve Agrita Vītola. *Daugavas* stadiona ledus treniņu halle pārbaudē konstatētās neatbilstības ir saistītas ar to, ka objekta būvniecība vēl nav pabeigta, līdz ar to nav pilnībā pabeigti ar ugunsdrošības prasībām saistītie risinājumi.

Iekavēto būvniecības darbu dēļ *Daugavas* stadiona ledus halle arvien nav nodota ekspluatācijā, tādēļ kā rezerves variantu komandu treniņiem Rīgā paralēli sāks gatavot *Volvo* halli, jo pasaules čempionāta rīkotāji neilgi pirms turnīra starta nevēlas riskēt ar situāciju, ka hokejisti paliktu bez treniņu iespējām, Latvijas Televīzijas "Sporta studija" pastāstīja Latvijas Hokeja federācijas (LHF) prezidents Aigars Kalvītis.

Latvijas hokeja uzbrucējs **Rūdolfs Balcers** guva vārtus Šanhajā *Sharks* komandas labā Nacionālās hokeja līgas (NHL) regulārā čempionāta pirmspēdējās spēlē. *Sharks* savā laukumā ar rezultātu 4:5 papildlaikā zaudēja *Arizona Coyotes*. Balcers laukumā pavadīja 17 minūtes un 19 sekundes (37 sekundes vairākumā, 42 sekundes mazākumā), spēli noslēdzot ar pozitīvu lietderības koeficientu +1.

SMIRNOVS UN SMONS KRONĒTI PAR ŠVEICES VICEČEMPIONIEM

Latvijas hokejisti **Deniss Smirnovs** un **Sandis Smons** Šveices augstākās līgas (NL) komandas *Ženēvas Servette* rindās tika kronēti par vicečempioniem. *Servette* ceturtdaļfinālā ar 4:1 pārspēja *Fribourg-Gotteron*, bet pusfinālā ar 3:0 uzvarēja *Cīrihes Lions*. Pirmajā finālspēlē pret *Zug Servette* zaudēja ar 0:1, bet otrajā – ar 1:2.

CĪNAS SPORTS

Varšavā risinājās **Eiropas čempionāts** cīņas sporta veidos, kur

labus panākumus guva Latvijas cīkstoņi.

Aleksandrs Jurkijans (*attēlā*) izcīnīja bronzas medaļu grieķu-romiešu cīņā svara kategorijā līdz 63 kg, bet Alans Amirovs – tāda paša kaluma godalgu brīvajā cīņā (79 kg).

Alans Amirovs

Jurkijana medaļa Eiropas čempionātos ir pirmā pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas. Sporta statistiķi zina teikt, ka 1938.gadā par Eiropas vicečempionu kļuvis Georgs Ozoliņš.

LATVIJAS VIEGLATLĒTIKAS SAVIENĪBAI – 100

Latvijas Vieglatlētikas savienības (LVS) simtgadē sportisti un bijušie atļēti savam sporta veidam novēl jaunus panākumus un atpazīstamību, tomēr LVS sagaida arī nopietni risināmi jautājumi. LVS ģenerālsēkretārs Dmitrijs Miļkevičs sarunā Latvijas Televīzijas "Sporta studijā" atzina, ka prioritāšu augšgalā vienmēr būs infrastruktūra, īpaši situācijā, kamēr Rīgā nav atbilstoša manēža un stadions. Miļkevičs gan cer, ka jau nākamgad Rīgā situācija mainīsies un vieglatļētiem būs gan pienācīgs stadions, gan manēža. Par labāko dāvanu LVS simtgadē Miļkevičs uzskatītu iespēju vieglatļētiem atsākt sacensības, jo pandēmijas radītais murgs visiem jau esot apnicis.

LVS kopā ar Eiropas Vieglatlētikas asociāciju (EAA) izstrādā attīstības plānu, kurā ir iesaistīta gan Izglītības un zinātnes ministrija, Latvijas Olimpiskā komiteja (LOK) un Latvijas Sporta federāciju padome, gan treneri un sportisti. No attīstības plāna izriet LVS darbības stratēģija – dokumenta izstrādi paredzēts pabeigt līdz gada beigām.

Augstvērtīgākie Latvijas vieglatļētu rezultāti.

Vadims Vasilevskis: šķēpa mešana – 90,73, 2007. gadā.

Staņislavs Olijars: 110 m barjersprints – 13,08, 2003. gadā.

Laura Ikauniece: septiņciņa – 6815 p., 2017. gadā.

Dmitrijs Miļkevičs: 800 m – 1:43,67, 2006. gadā.

Latvijas šķēpa metējs **Rolands Štrobinders** Eiropas kausa sacensībās Splitā, Chorvatijā, mešanu disciplīnās šķēpa mešanā ar rezultātu 74,93 m A finālā ierindojās 11. vietā.

Rolands Štrobinders

Latvijas šķēpraidis šo rezultātu sasniegta pirmajā mēģinājumā, vēlāk pēc diviem neieskaitītiem metieniem izstājoties no sacensībām.

13. vietu 16 dalībnieku konkurencē A finālā ar 73,85 m izcīnīja **Jānis Svens Grīva**. Viņš šo rezultātu sasniegta trešajā mēģinājumā. Otrajā metienā viņa raidītais šķēps lidoja 71,55 m, pēdējā – 69,31 metrus tālu, bet pārējie trīs metieni netika ieskaitīti. Kopā ar B finālu Štrobinderam sacensības tika 13. vietā 31 sportista konkurencē, bet Grīvam – 16.vieta.

Uzvaru ar 91,12 metrus tālu raidījumu izcīnīja vācietis **Johanness Fetters**, kurš šo rezultātu sasniegta jau pirmajā mēģinājumā. Arī otrajā metienā viņa raidītais šķēps lidoja pāri 90 metru robežai – 90,43 metri.

Latvijas pārstāvis **Marks Korotkovs** veseļa mešanā ar rezultātu 59,42 m ierindojās 28. vietā 30 sportistu vidū. B finālā Korotkovs 14 sportistu konkurencē ieņēma 12. vietu. Korotkovs, kurš vēl var startēt arī U-20 vecuma grupā, piedalījās pieaugušo konkurencē. Viņa personiskais rekords ar sešus kilogramus smagu veseri ir 69,06 metri. Ar šo rezultātu viņš vienlaicīgi ir izpildījis kvalifikācijas normu dalībniekiem pasaules U-20 čempionātā, kas augustā notiks Kenijas galvaspilsētā Nairobi.

Sacensībās ASV startējušas vairākas Latvijas vieglatļētes. Studentiem sākušies ļoti svarīgi augstskolu reģionālo apvienību jeb tā saucami konferenču čempionāti, informē Latvijas Vieglatlētikas savienība (LVS). Vienā no tiem veiksmīgi startējusi arī ogreniete **Lāsma Padedze**, kuŗa Manhete-

nas universitātē studē un vieglatlētikas sacensībās pārstāv šo augstskolu jau ceturto gadu.

Padedze veiksmīgi startēja kā lodes grūšanā, tā diska mešanā. Lodi viņa aizgrūda 14,39 metrus un uzvarēja savas konferences čempionātā, bet diska mešanā ierindojās trešajā vietā ar rezultātu 44,24 metri.

ASV jauniešu sacensībās Sietlā ASV latviete **Alisone Neidere** par vienu centimetru uzlabojusi savu šopavas labāko rezultātu kārtslēšanā, pārvarot augstumu 3,81 metri, kas ir arī Latvijas kārtslēcēju labākais rezultāts.

PAR LVS PREZIDENTU ATKĀRTOTI IEVĒLĒTS ARNIS LAGZDIŅŠ

Par Latvijas Vieglatlētikas savienības (LVS) prezidentu kongresā pārvēlēja līdzšinējo organizācijas vadītāju Arni Lagzdiņu (*attēlā*)

Lagzdiņš bija vienīgais prezidenta amata kandidāts un 22. aprīlī balsojumā saņēma 69 balsis, bet divi LVS biedri bija pret.

"Vēlos pateikties visiem, kuŗi balsoja par mani un arī tiem, kuŗi balsoja pret. Domāju, ka esam demokrātiskā procesā, kuŗā katram bija iespējas izteikt savas vēsmes. Ļoti ceru, ka es attaisnošu jūsu uzticību," pēc pārvēlšanas amatā teica Lagzdiņš. "Paldies juridiskajiem biedriem un sporta bazu vadītājiem, kuŗi mūs atbalstījuši šajos sarežģītajos laikos."

GOLFA BUMBIŅA IERĪPO STUDIJU LAUCIŅĀ

Laila Forstmane dzimusi Carnikavā. Viņas iecienītākais sporta veids ir golfs. Laila piedalījusi sacensībās Latvijā, kā arī ārvalstīs – Lietuvā, Vācijā, Anglijā, izcīnot godalgas. Forstmane pārstāvējusi Latviju Pasaules amatieru golfa meistarsacīkstēs Meksikā 2016. gadā.

Tagad Laila Forsmane studē Amerikā. Pirms iestāšanās *Eckerd* kolledžā viņa mācījās *Aloha* kolledžā, kur tika atzīta par gada labāko sportisti. Sporta gaitās koleģās *Tritons* komandā Laila ir sasniegusi vairākus kolledžas rekordus un divus gadus viņas vārds ierakstīts *SSC Spring Commissioner's Honor Roll*.

Pabeidzot trešo kursu *Eckerd* kolledžā Floridā (Komunikāciju un politiskās zinātnes), Laila Forstmane ir uzņemta kolledžas *Phi Beta Kappa* rindās. Tā ir Amerikas vecākā (dibināta 1776. gadā) un pazīstamākā biedrība, kas atzīmē akadēmiskas izcilības un zinātniskus sasniegumus.

RITENBRAUKŠANA

Sezonas pirmā no trim lielajām tūrēm – *Giro d'Italia* velobraucieni – sākās Turīnas pilsētas ielās. Sacensības uzsāka 186 dalībnieki no 23 komandām.

Vienīgais Latvijas pārstāvis – no *Israel Start - Up Nation* komandas – **Kristis Neilands** ierindojās 105. vietā, no uzvarētāja atpaliekot 55 sekundes 8,6 km garajā individuālajā braucienā. Tomēr viņa komanda vēlāk paziņoja, ka latvietim tūre jau diemžēl noslēgusies, jo Neilands bija guvis pleca traumu. "Atgriežoties viesnīcā, Neilands cieta ceļa nelaimes gadījumā un tika nogādāts slimnīcā, kur izmeklēšana apstiprināja labā atslēgas kaula lūzumu," vēsta komanda savā *Twitter* kontā. Neilands iepriekš *Giro d'Italia* bija startējis 2018. un 2019. gadā. Aizpērn ritenbraucējs 17. posmā ierindojās augstajā piektajā vietā.

Neilands cer, ka tiks veikta plānotā operācija. "Ja šonedēļ viss noritēs bez problēmām, tad ir cerība jau jaunā nedēļā mierīgā režīmā atsākt braukšanas treniņus iekšējās, rakstīja Neilands. Latvijai ir divas kvotas dalībai Tokijas Olimpisko spēļu grupas braucienā un tās atvēlētās Neilandam un Tomam Skujiņam. Olimpiskajās spēlēs grupas braucieni paredzēti 24. jūlijā.

"Domāju, ka savainojums neliegs piedalīties olimpiskajās spēlēs, jo ir pietiekami daudz laika, lai paspētu tikt atpakaļ uz stripas. Ar labu turpmāko sacensību programmu ir iespējams atgriezties pašā labākajā formā sezonas otrajai pusei," atzīmēja ritenbraucējs.

SIEVIEŠU BASKETBOLA IZLASI TRENĒS GUNDARS VĒTRA

Latvijas basketbola savienības (LBS) valde par sieviešu izlases galveno treneri prognozējami apstiprinājusi Gundaru Vētru – pirmo latvieti, kurš savulaik spēlēja NBA.

Gundars Vētra

"Iespēja vadīt Latvijas valstsvienību ir pagodinājums, iespēja un jauna pieredze. Priecājos, ka saņēmu šādu piedāvājumu un varu to pieņemt. Īpaši tādēļ, ka lielāko daļu valstsvienības spēlētāju labi pazīstu, jau kopš viņas trenējās un spēlēja kopā ar manām meitām. Turpināšu strādāt arī Gdiņas klubā, ar kuŗu tikko pagarināju līgumu. Mani pienākumi Latvijas valstsvienībā ir saskaņoti ar kluba vadītājiem, kuŗiem patīk, ka viņu darbinieki ir novērtēti," saka Vētra.

P. Karlsons